

Esitaja	Esitatud arvamused	Linna seisukohad
<p>1. Eskil Olen, 02.01.2025</p>	<p><i>Ma ütlen teile ilusti ja tahaks et te saaksite aru sellest et kas tartu keskpark võib säilida sellisena nagu ta praegu on ka tulevastele põlvkondadele sest kuidas te ei näe et tartus on palju muid lagedaid platse kuhu saaks selle ehitada näiteks sinna kus enam ei ole keskkatlamaja ja korstent sest ta sobiks sinna väga hästi või tartu tammik kohta sest seal on piisavalt suur lage plats. Lihtsalt palun saage sellest et kas selle siuru raha ei võiks annetada või hoida mingi tähtsa asja jaoks nagu teatrid või tartu maarja kirik mis ei ole veel päris valmis sest riik ei panusta raha kirikutele. See et linnas parkide asukohtades oli kunagi mingi pritsimaja ja kaubahoov ei tähenda seda et tuleb ehitada midagi uut sinna. Keskpark on ainus suur park tartus kus on olnud mugav pidada üritusi nagu lastekaitsepäev, hansapäev ja tudengipäevad ja on otsustatud see tartu kaubamaja mänguväljak ka ära eemaldada sealt mis on eriti rumal otsus. Kui vaadata tartus ringi siis siin on piisavalt kinosid, kunstimuseum, raamatukogusid ja hotelle või mis iganes muud näiteks eesti rahva muuseum tundub selline täpselt sama kultuurikeskuse sisevaatena!</i></p>	<p>Mitte arvestada</p> <p>Planeeritud lahendus võimaldab ka edaspidi alal üritusi korraldada ning loob selleks kaasaegsed ja mitmekesised eeldused, seejuures on kavas rajada Siuru ja Emajõe vahele väljak, kuhu on võimalik vajadusel paigaldada lava ja istekohad jms.</p> <p>Olemasolev mänguväljak on planeeritud ümber tõsta Kaubamaja ja Vanemuise vahele Uueturu parki ning uus mänguväljak rajada kultuurikeskuse kõrvale, seega saab lähiala ühe mänguväljaku võrra rikkamaks.</p> <p>Vähemalt pool pargist (Uueturu tn 1 krunt) säilib ja muudetakse mitmekesisemaks, liigirikkamaks, põnevamaks. Kultuurikeskuse rajamisel muutub ala aastaringselt kasutatavaks avalikuks ruumiks hoones ja rikkaliku haljastuse ning laiade kasutamisevõimalustega avalikuks ruumiks hoone kõrval.</p> <p>Ettepanekus nimetatud asukoht - (hiljuti lammutatud korstnaga) Turu 18 ja Turu tn 20b krundid kuuluvad eraomandisse, alale on koostatud detailplaneering vastavalt üldplaneeringus toodud eesmärkidele ja tingimustele äri ja eluhoonete rajamiseks. Kultuurikeskus Siuru kavandatakse linnale kuuluvale maale.</p> <p>Kultuurikeskuse asukoha valik ja Uueturu tn 1 krundist poole ala hoonestamine on kokku lepitud Tartu linna üldplaneeringuga. Varasemad arvamused, ettepanekud, seisukohad on toodud üldplaneeringu menetluses: https://www.tartu.ee/et/planeerimine-info#tartu-uldplaneering-2040+</p> <p>Linn on üldplaneeringu koostamisel koostöös erinevate spetsialistide ja kodanikega kaalunud erinevaid võimalikke viise kesklinna elavdamiseks ning tugeva linnasüdame arendamiseks koos rohealade elurikkuse suurendamisega.</p>

		<p>Linn on oma ruumilise arengu üldisemate suundumuste määratlemisel lähtunud muu hulgas üleriigilises planeeringus Eesti 2030+ toodust, kus on rõhutatud linnade planeerimisel nende kompaktsuse säilitamise ja sisestruktuuride tihendamise vajadust. Samuti arvestab linn Tartumaa maakonnaplaneeringu põhimõtteid, kus rõhutatakse Tartu linnakeskuse regionaalset tähtsust.</p> <p>Üldplaneeringuga rõhutatakse kesklinna eelisarengu vajadust, selle tihendamist ja keskusfunktsioonide osakaalu ning kvaliteedi tõstmist. Rõhutatakse muu hulgas ka kesklinna tähtsust aktiivse kultuurielu toimumiskohana. Pargi osaline hoonestamine täidab sidusa linnaruumi tagamise eesmärki. Läbi hoonestamise ühendatakse n-ö uus ja vana kesklinn.</p> <p>Uue kultuurikeskuse idee toetab veelgi laiemalt kestliku linnaplaneerimise ideid. Hoone on just nimelt oluline kavandada kõige kesksemasse asukohta, toetades seeläbi Tartu ambitsiooni olla lühikeste vahemaade linn, millega kõik vajalikud teenused ja kultuurivaldkonnad on keskuses kättesaadavad.</p> <p>Pool pargialast jääb puhkealaks ning kujundatakse ümber koos keskuse projekteerimisega, saades pargile uue, kaasajas paremini toimiva lahenduse.</p> <p>Linna planeerides peab arvestama kõikide funktsioonide kavandamisega, mitte vaid puhkeala ja rohevõrgustiku toimimise küsimustega - leida tuleb tasakaal erinevate huvide ja väärtuste vahel. Säiliv pargiala tagab Kesklinna olulise funktsionaalse avaliku ruumi – jalakäijate peamise liikumissuuna koos aktiivse tänavaruumiga – rohelise vabaõhu puhkealana toimimise. Pargialale kavandatud hoonestuse funktsioon on suunatud elanikele kvaliteetsema avaliku teenuse tagamiseks ja täiendavate avalike hüvede loomiseks.</p> <p>Kuigi pargi mittehoonestamisega selle linnalooduskeskkond säiliks, siis kindlasti osaline hoonestamine toob endaga kaasa märkimisväärselt rohkem positiivseid mõjusid erinevates</p>
--	--	---

		<p>valdkondades, aga lisaks ka pargi ja selle lähiümbruse ökoloogilise mitmekesisuse suurendamise.</p> <p>Linn selgitab, et kultuurikeskuse näol on tegemist olulise kultuurihoonega, kuhu kavandatakse kaasaegsed võimalused Tartu linnaraamatukogule ja Tartu kunstimuuseumile. Täiendavalt on hoonesse ette nähtud ruumid erinevateks üritusteks ja vaba aja tegevusteks. Selleks, et tagada parim kättesaadavus niivõrd olulisele asutusele ning tugevdada kesklinna tervikuna, on Uueturu tn 1 kinnistu parim võimalik koht kultuurikeskuse rajamiseks. Hoone täpsem asukoht, kuju ja arhitektuurne lahendus on leitud rahvusvahelise arhitektuurivõistlusega. Sealjuures kehtib planeeringus nõue, et vähemalt pool olemasoleva pargi alast peab säilima.</p> <p>Detailplaneeringuga antakse võimalus rajada Tartu südalinna kultuurikeskus Siuru, mis on oluline nii Tartu linnale kui kogu Lõuna-Eestile ning määratud riigikogu otsusega riiklikult tähtsate kultuuriehitiste pingereas esimesele kohale.</p> <p>Planeeringuga on kavandatud ka Vabaduse pst meeldivaks avaliku ruumi osaks ning tugevdatud sidusat linnaruumi Emajõe ja Küüni tn vahelisel alal. Ala on ka piisavalt suur, et tagada piisav avalik ruum hoone ümber ning rikastada väliruume erinevate tegevusvõimaluste või lihtsalt olemise kohtadega. Sealjuures on läbi mõeldud ka olulisemad liikumissuunad territooriumil.</p>
<p>2. Indrek Hirv, 02.01.2025</p>	<p><i>1. Haljasala Vanemuise ja Kaubamaja vahel ei sobi lastele mänguplatsiks, sest seal on väga tugev õhureostus ülespoole sõitvatest autodest. Mäletan ka mingeid mõõtmistulemusi - see on üks Tartu kõige saastunumaid kohti. Eks ole, autod on just valgusfoori taga peatunud ja võtavad siis enne mäge hoo üles. Võib-olla aitaks natuke, kui tee ja mänguplatsi vahele hekk istutada? Arvan siiski, et las jääda niisama pargiks. Või siis osalt katselapiks nagu viimastel aastatel.</i></p>	<p>Esitatud ettepanekud on edastatud projekterijatele.</p> <p>2.1. Linn on mõõtnud liiklusest pärinevat saastet (lämmastikdioksiidi, NO2) linna suurematel ristmikel. Vabaduse pst – Riia ristmik on üks kõige suurema liiklussaastega kohtadest. Aastatel 2020-2024 piirväärtuste ületamist seal siiski ei fikseeritud.</p> <p>https://tartu.ee/et/uurimused/valisohu-saasteaine-no2-moodistused-difusioonitorudega-2024-i-ii-iii-ja-iv-kvartalis Arvestades, et Siuru kõrvale rajatakse uus mänguväljak, on inimestel edaspidi rohkem valikuid.</p>

	<p>2. See ilus trepp, mis viib alla jõeveeni välja, peab olema altpoolt piiratud. Seda kohta ei saa võrrelda Delta-esise trepiga, mis lõpeb vees, sest seal on vool vaikne ja põhi madal, kuna Siuru all jõgi käänab ja on väga sügav. Vool on seal tugev ja pöörised viivad napsise supleja otse põhja. Ühesõnaga, seal on väga kerge ära uppuda. Nägin korra maketti, kus piiret ei olnud, võib-olla on selle juba mõeldud, usun, et on.</p>	<p>Kesklinn tervikuna on urbanistlik piirkond, kus erinevad funktsioonid ristuvad ja toimivad koos. Nii poleks kesklinnas võimalik selle intensiivse maakasutuse, liikumise ja sellega kaasnevate häiringute tõttu kavandada ilma kompromissideta väga paljusid tegevusi.</p> <p>Riia tänava poole vabakujulise heki rajamine on hea mõte ning seda kaalutakse. Täpne mänguväljaku ja haljastuse lahendus selgub projektis. Uueturu pargi tervikliku linnarohtla puhul ei ole tegu katselappide vaid püsilahendusega.</p> <p>2.2. Projekteerimisel tagatakse ohutu lahendus, seejuures kaalutakse jõeäärsete piirete vajadust.</p>
<p>3. Mart Sonn, 07.01.2025</p>	<p>Olen keskpargi lõhkumise vastu.</p>	<p>Vt 1. seisukohad</p>
<p>4. Friedrich Kaasik, 08.01.2025</p>	<p>Vabaduse pst jõe poolisel küljel ei ole loodud piisavalt parkimise ja peatumise kohti ning puudu on bussipeatuse tasku.</p>	<p>Arvestada osaliselt</p> <p>Vabaduse puiestee ääres olevate parkimiskohtade asemel kavandatakse kohad Siuru parklasse. See võimaldab teha tänava kitsamaks ja ohutumaks jalakäijatele. Kuigi tänavatel parkimist vähendatakse, siis planeeringu elluviimisel parkimiskohtade arv piirkonnas kokkuvõttes suureneb ligikaudu 100 koha võrra.</p> <p>Bussitasku kavandatakse – korrigeerida planeeringut.</p>
<p>5. Siim Kaunissaare 14.01.2025</p>	<p>1. Ettepanek - Kultuurikeskuse all olev varjend ühendada Kaubamaja ja võimalusel ka Kaubahalli all oleva varjendiga (Lähiaadress: Uueturu tänav T1 või Kүүni tänav T1; Tunnus päritoluregistris: 79507:026:0003 ja 79507:056:0006). Et oleks 2 väljapääsu tunnelid, et kui üks väljapääs tunnel on ära lõhutud, siis oleks ka varuväljapääs tunnel.</p> <p>2. Ettepanek - Turuhoone poolisel Emajõe äärsel alal (astmestik, terrass) palun istekohad planeerida nii, et saaks ka päikest võtta! Planeeringu ruumiline illustratsioon - vaade jõelt on seal nii, et näoga ollakse küll Emajõe poole, aga samas on päikene kukla tagant. Et</p>	<p>Esitatud ettepanekud on edastatud projekteerijatele.</p> <p>5.1. Varjend projekteeritakse vastavalt nõuetele. Igal varjendil peab olema oma sissepääs ja varuväljapääs.</p> <p>5.2. Astmed on kavandatud suunaga jõe poole, mitte päikese poole. Soovi korral on võimalik valida astmestik teisel pool jõge.</p>

	<p><i>oleks võimalus ka neil, kes soovivad mõnusalt päikest võtta, saaksid olla näoga päikese poole!</i></p> <p><i>3. Ettepanek - Kuna viimastel aastatel on mitmeid juhtumeid, kui autoga on sõidetud rahvarohketes kohtades rahva sekka ja nii on palju inimesi surma ja raskelt vigastada saanud. Siis ettepanek, et kui meil Tartus on näiteks Laada- ja Hansapäevad või mõned teised üritused, mis toovad palju inimesi kokku, siis nendeks päevadeks kaitsta need alad.</i></p> <p><i>Paigutada (Lähiaadress: Vabaduse puiestee T1 ja Vabaduse pst 1c; Tunnus päritoluregistris: 79507:027:0002 ja 79507:058:0002) automaatne terrorismivastased hüdraulilised tõusvad pollarid kaitseks, et autod ei pääseks nende aladele.</i></p>	<p>5.3. Erinevaid turvalisust tagavaid lahendusi rakendatakse projekteerimisel ja ürituste korraldamisel.</p>
<p>6. Enno Rennit, 16.01.2025</p>	<p><i>Mõningaid häirivaid mõtteid ja arvamisi unelmate kultuurikeskuse teemal. "Vabandan" ette, ega ei loodagi sisulisi vastuseid, sest nende formuleerimine kipub üle mõistuse käima, jääb formaadist välja.</i></p> <p><i>Hea see, et on koostatud rida eeluuringuid, koondatud varaseimaid teadmisi, täpsustatud, lisatud uusi. Väga hariv materjal. Huvitav, mitmed linnakodanikud nende materjalidega pisutki põhjalikumalt tutvunud on? Ühekordsest pealekaemisest vähe abi, eriti kui pole ka varasemat kokkupuudet või kulturniku tausta.</i></p> <p><i>Selge ka see, et võimekaid arhitekte, raamatukoguhoidjaid ja museaale meite hulgas tegutseb, kinokultuuri edendajaid, sündmuste korraldajaid ka.</i></p> <p><i>Modernistliku, arenenud/aretatud heaoluühiskonna eeskujul, valdkondlikust vaatest tulenevalt on elementaarne unistada ja soovida.</i></p> <p><i>Kuid kes pole pime ega erapoolik, peaks aimama, et kenad "kõik on võimalik" lood elavad oma elu senise majandusmudeli lõppfaasis, ökotsiidi ajastul.</i></p> <p><i>Võiks teha ka ausa inventuuri, mis on olemas ja kasutuse, missuguses seisukorras. Lutsu keskraamatukogu kolme harukoguga, Ülikooli raamatukogu, Kirjandusmuuseumi raamatukogu, ERM-i</i></p>	<p>Linn on uue kultuurikeskuse vajaduses veendunud, on selleks reserveerinud maa linna üldplaneeringus, koostab detailplaneeringut ja on läbi viinud arhitektuurivõistluse. Uue hoone kavandamine lähtub vajadusest lahendada linnaraamatukogu ilmne ruumikitsikus, pakkudes kaasaegsele raamatukogule omaseid erinevaid teenuseid ning koondada kunstimuuseum ühte hoonesse, luues sobiva suuruse ja tingimustega näituseruumid, samuti ehitada ruume väga erinevatele kultuuritegevustele, kokkuvõttes – eesmärk on luua kvaliteetne kultuuriruum vaba aja veetmiseks. Rõhutades eeltoodud suuremat eesmärki on leitud optimaalne maht ning siinkohal ei esitata täpsemaid kalkulatsioone, ehitamise ja haldamise tasuvusuuringuid jms, kuna need on saadavad muudes avalikes materjalides.</p> <p>Planeeringu realiseerumisel saavad linnaraamatukogu ja kunstimuuseum uue maja, mille ülalpidamise kulud on väiksemad kui praegustes ruumides. Lisanduvad sündmussaalid. Näiteks saab võimalikuks korraldada Siuru suures saalis ülikooliga seotud rahvusvaheline teaduskonverents, millel osalejad külastavad</p>

	<p>raamatukogu, Kõrgema kunstikooli Pallas raamatukogu, Riigiarhiivi raamatukogu jne.</p> <p>Võib ju esitleda formaalset statistikat, aga kui palju neid pikemalt külastatakse, intellektuaalsest huvist, tahtmisega teada saada, teistega jagada? Mitut meie väike kogukond suudab ülal pidada? Kas selleks on üldrahvalik huvi? Muidugi võib väita, et "pole tingimusi", aga uus betoon tõstab kõik hei hops teisele tasemele. Kas ikka?</p> <p>Kiusu ka. Kui tihti projekteerijad/esitlejad/turundajad ise eelnimetatud kohtades käivad?</p> <p>Kunstimuuseum väärivad muidugi enam, eriti kui mõelda kaasaja praktikatele ja hõllandustele. Kogud niigi juba ruleerimisraja pikenduse kohus, sinna nad kuulu järgi jäävadki.</p> <p>Omaette teema muidugi luhtunud arhitektuurivõistlus, samas õnnestus planeerida parkimispalee, mida miskipärast hallid ega valged kardinalid ehitada ei taha. Missuguse kannu taga tegu kinni on?</p> <p>OK. Heietada võiks, õigemini peaks pikalt, aga see eeldab ka ametlike/ametniku soovi, siirast ma mõtlen.</p> <p>Kõige karmim aspekt on muidugi rohepesu. Soovmõtlemine virtuaalses kuues. Visioneerimine pole patt, küll aga selle seletamine tegelikult teostava pähe - puisniit, linnaniit, metsik metsanurk, maasikavälu, jõelamm, kõrkjaväli...</p> <p>Muidugi ei suuda selgelt artikuleerida, et sellega seoses saab raiutud (väga)heas vanuses ja seisukorras puistu, millele heidetakse ette elurikkuse puudumist. Pealegi - nõukaaegne pommiauk, joodikute pelgupaik või mis veel.</p> <p>Kindlasti pole sellele alale võimalik midagi istutada, infrat disainida, kõik ju põhimõtteliselt vaene ja kole kõrghaljastus.</p> <p>Rikkuse loob kõrre-põõsakatus, kord kuivab, kord vettib, kord külmub. Hooldada pole vaja, elurikkus, osutab meile tasuta teenuseid. Nii lihtne, kisub lausa geniaalseks. Kolmandikule olemasolevast</p>	<p>tõenäoliselt ka kunstimuuseumi jms. Siuru uudsus ja väärtus on muu hulgas selles, et raamatukogu, kunstimuuseum, väärtfilmikino, sünnimussaaliid jt teevad koostööd.</p> <p>Vt ka 1. seisukohad</p> <p>Vabaduse pst 6 krundil Tartu Linnavolikogu 28. juuni 2017. a. otsusega nr 478 kehtestatud Magistri ja Gildi tänava ning Vabaduse puistee vahelise ala detailplaneeringuga määrati krundile ehitusõigus parkimismaja rajamiseks. Planeering on tõesti realiseerimata, kuid võimalus selleks on olemas.</p> <p>Nõustume, et tegemist on keerulise alaga, kus tuleb leida tasakaal inimestele suunatud keskkonna ja looduskeskkonna vahel, rakendades keskkonnamõju leevendavaid meetmeid, kuid seda ei saa nimetada rohepesuks. Planeeritud on muuta säiliv pargiala mitmerindeliseks elurikkaks koosluseks. Arvamuses toodud kooslusi planeeritud ei ole. Täpne haljastuslahendus, sh taimeliigid selguvad projekteerimisel.</p> <p>Planeeritud on säilitada olemasolevad puud, mis ei jää planeeritud hoonete ja rajatiste alale ette. Ülejäänud planeeringualal kasvavad puud, samuti kehvas tervislikus seisukorras olevad puud on lubatud asendada või likvideerida.</p>
--	--	--

	<p><i>mahuvad muidugi niidud ja salad, lisaks aktiivsed või meditatiivsed tegevused titedest raukadeni. Braavo.</i></p> <p><i>Aga see pole veel kõik - teostus saab olema öko, sest teadupärast ehitussektor oma meetodite/materjalide/tehnoloogiatega üks väiksema saastetasemega inimtegevusi üldse. Kui siia lisada planeeringuala laiemalt, on lusti ja lõbu energeetika/tehnika kasutamisel ohtralt.</i></p> <p><i>Mõõdikud olid võistlusel, tagajärgedel ei maksa mõõtagi. OENERGIA! Liiga keeruline ja üleüldse, keda huvitab? Segab arengut.</i></p> <p><i>Maksumus on volatiivne. Mõni pea teatas pühalikult, et peale 8kümne milli üle minu laiba. Vanasõna aga teab, sel silm peast kes vana meenutab. Hetkel 90 miljonit? Inflatsioon, laenuraha kallinemine, ootamatused ehitusturul, materjalide hinna tõus jne...Veel...</i></p> <p><i>Vabanduse leiab alati, põhjendatult. Seletaks juba ette! Kas maja maksumus või kogu planeeringuala koos kõrte ja metsikutega, laskuvast trepistikust Emajõkke rääkimata?</i></p> <p><i>Siililegi selge, et see pole veel kõik, sest üks linnakodanik suudab rohkem küsida kui sada spetsialisti vastata.</i></p> <p><i>Kuskilt ent tuleb alustada.</i></p> <p><i>PS. ah jee</i></p> <p><i>veel 1 turgatus ergutuseks</i></p> <p><i>FASSAAD</i></p> <p><i>kuldsest esisusest saab hall argipäev</i></p>	<p>Planeeringus on märgitud likvideeritavaks 92 puud, uushaljastust on planeeritud 40 suurt puud, 33 konteineriga puud ning 50 väikest puud või põõsast. Säilitatavad ja likvideeritavad puud täpsustatakse projektiga. Projektis tuleb lahendada kõrghaljastuse asendusistutus planeeringualal või muul avalikul alal kesklinna piirkonnas.</p> <p>Nõustume, et park tõepoolest ei säili sellisena nagu ta on, st senine kõrghaljastus kui väärtus poole pargi osas tõesti kaob ja see on olnud valik erinevate väärtuste vahel. Vt 42. seisukohad.</p> <p>Siiski tehakse parim, et säiliva pargiala kvaliteet paraneks ja väheneks kõvakattega alade ulatus Vabaduse pst ja Uueturu tn.</p> <p>Kultuurikeskuse ehitamisel kasutatakse hoone kandekonstruktsioonides, siseviimistluses ja fassaadikatte materjalina suurtes kogustes puitu, mis on madalama süsinikujalajäljega kui enamik teisi ehitusmaterjale; kompaktne hoonemaht, kus välispiirete osakaal siseruumi kubatuuriga võrreldes on suhteliselt väike, aitab vähendada soojakadusid; hoone fassaadil kasutatakse passiivseid varjestavaid püstriibisid, mis takistavad ruumide ülekuumenemist ning aitavad seega energiat kokku hoida; fassaadil ja siseviimistluses kasutatakse kvaliteetseid, pikaajalisi ja ajatuud materjale, millega vähendame viimistlusmaterjalide väljavahetamise vajadust; tehnosüsteemides kasutatakse nutikaid lahendusi, mis aitavad igapäevases kasutuses tagada energiasäästu, mh loodud võimalus loomuliku ventilatsiooni rakendamiseks soodsate ilmastikutingimuste puhul; katustel kasutatakse suures ulatuses haljastatud pindasid, mis vähendab kuumasaare tekkimise riski ning imades ja salvestades sademevett, aitavad vähendada koormust linna sademeveekanaliseerimisele; hoone asukoht südalinnas ning maastikuarhitektuurne lahendus soodustavad külastajate saabumist keskkonnasõbralikke liikumisviise kasutades – jalgsi, jalgrattaga, ühistranspordiga; kogu väliruumi kujunduses on printsipi võetud maksimaalselt säilitada</p>
--	--	--

		<p>olemasolevat kõrghaljastust, et leevendada kuumasaare teket ja sellega kaasnevaid keskkonnamõjusid, sh osaliselt hoone jahutusvajadust suvisel perioodil; Vabaduse pst osas on vähendatud kõvakatte osakaalu, andes nii juurde ruumi kvaliteetsele tänavahaljastusele. Hoone jalajälg selgub põhiprojekti staadiumis.</p> <p>Koos hoone ehitamisega rajatakse ka mänguväljak ja rekonstrueeritakse park, lisaks jõeäärne väljak ja astmestik kuni jõeni, samuti Vabaduse puiestee ja Uueturu tänav.</p> <p>Planeeringuga ei määrata hoone fassaadi värvust.</p>
<p>7. Enno Rennit, 17.01.2025</p>	<p><i>reedet, Sirbi päev, mille lehekülgedelt võimalik lõigata terasemaid tähelepanekuid, teravaid mõtisklusigi</i></p> <p><i>endal hetkedel aega klahve klõbistada, tagasisidet ju oodatakse, koosolekud tulekul, "kas sissepääs saab olla väljapääs"</i></p> <p><i>pikaaegse koerte/kassidega kooselu jooksul ja linnuvaatlusi (küll väga kehvade alusteadmistega) tehes, ka maal vaadeldes inimaskelduste jälgi, võib järeldada, et mida mitmekesisem ning intensiivsem ühe võimeka liigi tegevus, seda enam on võimalusi ka putukatel, lindudel, loomadel, seda eriti muidugi linnaruumis</i></p> <p><i>me lihtsalt väga hoolime ja keeruliselt oskuslikult disainime ja ennäe imet - hundid söönud, lambad terved, inimesed õnnelikud ehk loovad</i></p> <p><i>mitte kõigest päeval, vaid lausa ööpäevaringselt, sest loodud saab ruum</i></p>	<p>Vt 1. ja 6. seisukohad</p>
<p>8. Enno Rennit, 24.01.2025</p>	<p><i>avalikustamine ja arutelu alati teretunud</i></p> <p><i>aga asukoht on Otsustatud</i></p> <p><i>sest nii palju juba panustatud ning ressursi paigutatud</i></p> <p><i>mis vastab eesrindliku arengu Seadusele</i></p> <p><i>kusjuures ebakonstruktiivsed küsimised on nurjatud</i></p> <p><i>Puhas Püha Kultuur välistab need</i></p> <p><i>slaidid eksponeerivad tegelikkust läbipaistvates kliimakastides</i></p> <p><i>kust ja kuidas tulenevad materjalid ja energia ning kuhu "kaob" reo?</i></p> <p><i>lisaks füüsilis/bioloogilisele olekule saab/tuleb dubleerida virtuaalselt</i></p>	<p>Vt 1. ja 6. seisukohad</p>

	<p>hetkedel võimalus on ja kõik see ju puhtalt Pilves või on siiski materjalimahukas riistvara (vajab väljavahetamist) kui ka vägagi suuri elektrikoguseid toimiseks vajav tarkvara? eremiit/emeritkonservaatorina on mul mingid ebamäärased aimdused et kuskil tossavad korstnad ja maakoode on kaevatud üüratud augud mis pole kindlasti seotud ettevalmistavasse osasse sissesõitmisega sinise Fordiga vaid innuvatiivsest soovmõtlemisest tuleneva ringmajandusega meelevaldus järjekordne näide tagurlikkusest kiri ilma kirjavahemärkideta puhas pahatahtlik väljamõeldis Palun siis vähemalt nii omaklahviliselt trükkidagi või pole põhjust/võimekust/aega/arukust?</p>	
<p>9. Enno Rennit, 25.01.2025</p>	<p>Saan aru, et sellises väljenduses küsimised on krüptilised, kuid kui trafaretsest kaasaegsest kultuuriretoorikast loobuda, siiski piisavalt konkreetsed.</p> <p>Muideks, keel reedab meid iga päev, aga seegi väide enamusele mõttetu metafüüsika.</p> <p>Ettepanek tagamõttena iseenesest lihtne - rääkida/kirjutada/visualiseerida/esitleda võimalikult terviklikult ja ausalt.</p> <p>Võtame näiteks tabeli, mis on ekspertide soovitudele vastused. arvesse võetud - võetakse arvesse</p> <p>Kindlasti seda jõudu mööda tehaksegi, aga reaalses ruumis olemasolevate tehniliste tingimuste ja tehnoloogiate pole paljusid unistusi võimalik teostada. Vastuolud on lahendamatud. Mitte mingi valemiga pole võimalik ehitada nn. suurprojekte ja samal ajal täita nn. roheesmäärke.</p> <p>Seda tulekski selgelt reflekteerida, mitte libiseda sujuvalt mööda lihtlausetega, et küll saab, ehk tulevad uued tehnilised lahendused, kõigega arvestatakse jne.</p> <p>Eelnevates kirjades olen küsimusi esitanud, suuliselt ka. Vastuseid leida ongi raske ja nende sisu võib osutada ebameeldivaks,</p>	<p>Arvestada osaliselt</p> <p>Täiendada seletuskirjas peatükis 2.11. Leevendavad meetmed ja edasised soovitused planeeringulahenduse täiendamiseks / projekteerimiseks tabelit selgitustega, kuidas on soovitusi planeeringus arvestatud.</p> <p>Planeeringus on muu hulgas ka välja toodud puude likvideerimine, uusistutused (vt vastus 6) ja pinnakatete muudatused. Seletuskirja peatükis 2.9 on toodud: Pargi pindala vähenemist tuleb kompenseerida olemasolevate kõvakattega alade vähendamisega piirkonnas, pargi kui ökosüsteemi toimimise olulise parandamise ning ka mitmesuguste rohelahenduste kasutamise hoone projekteerimisel. Tuginedes geodeetilise alusplaani andmetele on kogu planeeritud 44 803 m² suurusest maa-alast planeeringu elluviimise eelselt infiltreeruva pinnase osakaal (muru ja istutusala) 16 853 m² ehk ligikaudu 37,6%. Planeeringu joonisel 4 kajastatud näitlikus lahenduses on infiltreeruva pinnase osakaal u 12 000 m² ehk ligikaudu 27%, sellele lisanduvad projekteerimisel leitavad lahendused nt katusehaljastus jm. Kokkuvõttes jääb infiltreeruva pinnase</p>

	<p>seepärast parem tõrjuda. Võin teises sõnastuses (ilmselt soovitatavalt pidulikus loomemajanduslikus) esitada uuesti. Kui väidate, et need on liialt üldised ja ebamäärased, siis see ei päde, samas oma meeleavaldusi pidades väga konkreetseteks. Muideks, tõlgendus on vaba, selle hulka kuulub et, võib vabalt olla ka vale. (no mis lause see siis nüüd on?) Saab ka peitu pugeda, mida minul plaanis ei ole. Kas seostame edasi?</p>	<p>osakaal planeeringu elluviimisel ligikaudu samasuguseks praeguse olukorraga.</p>
<p>10. Tanel Tein, 31.01.2025</p>	<p>Praegu on Siuru kavandatud pargi krundile. Plan seaduse paragraf 126 aga ütleb, et dp üheks ülesandeks on planeeringuala kruntideks jaotamine ja krundile ehitusõiguse määramine. Seega vastuvõetud dp-s on tegemist kultuurikeskuse krundiga, kuhu on määratud ehitusõigus...., Aga kus on allesjääva pargi krunt? Lähtudes ÜP ja DP nõuetest , mille kohaselt tuleb vähemalt 50% planeeritavast alast säilitada pargina on... ETTEPANEK: detailplaneeringuga moodustada kaks eraldi krunti, avaliku pargiala krunt ja kultuurikeskuse (raamatukogu ja kunstimuuseumi keskuse krunt). Eraldi pargiala üldkasutatava maa sihtotstarbega krundi moodustamine loob parema ja selgema õiguskindluse avaliku huvi- (pargiala terviklik säilimine...50%)</p>	<p>Mitte arvestada Üldplaneeringuga on seatud eesmärgiks Uueturu tn 1 krundile keslinna toimimist tugevalt kujundava dominandi - kultuurikeskuse ehitamine olemasolevale rohealale. Detailplaneeringu algatamisel krundi jagamist eesmärgiks ei seatud. Krundi piire ilma maaomaniku soovi ja selge linnaehitusliku kaalutluseta ei muudeta. Läbi arhitektuurivõistluse on krundile kujundatud nii ruumiliselt kui funktsionaalselt ühtselt toimiv terviklahendus. See tähendab, et nii hoone sissepääsud, ümbruse kujundus, juurde- ja läbipääsud ning haljastuslahendus toetavad hoone toimimist ja vastupidi. Kultuurikeskus korraldab sündmusi ka õuealal. Nii park kui hoone on avalikus kasutuses ehk sarnase teineteist toetava sihtotstarbega ning nende eraldamine oleks ebaloomulik ja ebafunktsionaalne. Linn on seisukohal, et hoone ja selle ümbrus toetavad teineteist vastastikku ning loovad terviku. Seega linn peab ainuvõimalikuks lahenduseks säilitada Uueturu tn 1 krunt. Krundi jagamine/mittejagamine ei mõjuta kuidagi pargi 50% ulatuses säilimist, seega jääb ettepaneku eesmärk arusaamatuks.</p>
<p>11. Tanel Tein, 31.01.2025</p>	<p>ETTEPANEK: Hoone kõrgus Vabaduse pst poolses mahus (H1) tuleb planeerida vastavalt muinsuskaitse tingimustele 56,20 m, sest Uueturu tn 1</p>	<p>Mitte arvestada Erinevalt muinsuskaitse eritingimustest on Uueturu tn 1 kultuurikeskuse kõrguse kohta detailplaneeringuga tehtud ettepanek (seletuskiri lk 9) järgida Vabaduse puistee äärsel osal</p>

	<p><i>krundile ehitusõiguse määramisel on tuli lähtuda muinsuskaitse eritingimustest, kus absoluutne kõrgus oli 56,2 m.</i></p> <p><i>Teema:</i></p> <p><i>Kui läbivalt kirjutatakse et vastavalt MUK tingimustele siis nt kõrguse osas on arusaamatult põhjendamata miks on Vabaduse pst poolne hoone kõrgus äkki 1,96m MUK tingimustega määratud kõrgem, ometigi dp-s kirjeldatakse hoonet , et see on vastavalt võidutööle— kas siis võidutöö ei vastanud ka MUK tingimustele?</i></p>	<p>Riia tn 1 krundil asuva Tartu Kaubamaja kõrgust (abs kõrgus 58.14). Muinsuskaitse eritingimustes oli hoone kõrgus määratud Poe tn 10 maja järgi (geodeetilise mõõdistuse alusel abs kõrgus 56.38), kuid muinsuskaitsealal on ka mõnevõrra kõrgemaid maju. Vastavalt Tartu muinsuskaitseala kaitsekorrale on muinsuskaitseala kaitsevööndi eesmärk tagada muinsuskaitseala säilimine sobivas ja toetavas keskkonnas ning muinsuskaitseala vaadeldavus piki tänavaid, Emajõelt ja selle kaldalt. Uue ehitise püstitamisel välditakse järske üleminekuid hoonestuse mastaapsuses, võrreldes muinsuskaitsealaga. Piki tänavaid avanevaid vaateid sulgeda ei lubata. Kultuurikeskuse kõrguse tõstmine ei sulge vaateid muinsuskaitsealale piki tänavaid, Emajõelt ja selle kaldal asuvas vaatesektoris. Muinsuskaitseala äärmiste majade ja kultuurikeskuse vahele jääb rohkem kui 70 m laiune kõrgete puudega haljastatud ala. Lisanduv kõrgus on alla 2 m. Eelnevast tulenevalt ei saa pidada kavandatavat kõrgust järsuks üleminekuks võrreldes muinsuskaitseala hoonestusega. Tartu linnavalitsuse arhitektuuri ja ehituse osakonna muinsuskaitse komisjon on 13.12.2023 koosoleku protokolliga kõrguse muutmisele nõusoleku andnud.</p> <p>Detailplaneeringu muinsuskaitse eritingimuste p 17 kohaselt peavad tehnoseadmed ja -võrgud asuma hoone(te) mahus. Tehnoseadmed on planeeritud hoone mahtu, kuid sisse- ja väljaviskekorstnad peavad ventilatsioonisüsteemi õigeks toimimiseks ulatuma katuse pinnast kõrgemale. Arvestades asjaolu, et korstnad paiknevad parapetist eemal ning ei ole nähtavad tänavatasandilt avalikust ruumist ega mõjuta muinsuskaitseala ja ehitismälestise vaadeldavust ja mahulist-tunnetatavat konteksti, on lubatud ehitada tehnoseadmete korstnad kuni 0,70 m kõrgemad hoone absoluutkõrgusest, kui need paiknevad parapetist eemal ja on kujundatud esteetiliselt, lähtuvalt hoone arhitektuurist.</p>
--	---	---

		Muinsuskaitseamet on detailplaneeringu kooskõlastanud.
12. Tanel Tein, 31.01.2025	<p>ETTEPANEK</p> <p>Arvestades LV öeldut, et projekteerimine ja planeerimine käivad käsikäes, palun näidata planeeringus üksnes säilitatavad ja likvideeritavad puud, mitte näidata sellist vahepealset varianti, kus on sees ka "võimalusel säilitatavaid puud."</p> <p>Täna on teada hoone paiknemine joonisel projekti tasandil, mis määrab ära ehitusala ja kõik muu olulise, ehk peaks olema selge, millised puud jäävad mis mitte?</p> <p>Palun kaotada detailplaneeringus tingmärk "soovitavalt säiliv", sest täna peaks olema selge mis säilib, mis mitte.</p>	<p>Mitte arvestada</p> <p>Soov on säilitada võimalikult palju puid. Vaatamata asjaolule, et projekteerimine käib samaaegselt, ei ole siiski kõik detailid selged ja planeering peab jääma paindlikuks.</p> <p>Soovitavalt säilitatavate puude puhul on risk, et need planeeringus soovitud erinevalt siiski vertikaalplaneerimisel hävivad või nende kaitsevööndid ei sobi kokku väljaku, jalgteed või hoone projektiga. Seega ei oleks õige nende puude (12) likvideeritavaks määramine, kuna on võimalus, et need säilivad ja leppemärk on põhjendatud.</p>
13. Tanel Tein, 31.01.2025	<p>ETTEPANEK:</p> <p>Sättestada DP-s hoone suurimaks lubatud korruste arvuks 4 korrust nii nagu on ka üldplaneeringus.</p>	<p>Mitte arvestada</p> <p>Hoonete kõrguspiirang antakse üldplaneeringus korruselisusena. Detailplaneeringutes määratakse kõrgus absoluutkõrgusena ja see annab piisava selguse, kui kõrge on hoone. Detailplaneeringuga määratud absoluutkõrgus on üldplaneeringuga kooskõlas. Lubatud maksimumkõrguse piires võib hoone sees lisaks põhikorrustele võimalik kavandada osalisi vahekorruseid.</p>
14. Tanel Tein, 31.01.2025	<p><i>Üldjuhul peab planeeritavad teed ja tänavad jms ehitama enne või samal ajal planeeritava hoonega.</i></p> <p>ETTEPANEK:</p> <p><i>Sättestada ja näidata joonistel rajatised ja alad, mis tuleb rajada enne või samal ajal koos ehitatava kultuurikeskusega.</i></p>	<p>Arvestada osaliselt</p> <p>Täiendada seletuskirja tegevuskavaga, mis näitaks kavandatava hoone ja sellega seotud rajatiste vahelisi seoseid. Vt ka vastus P 6.</p>
15. Tanel Tein, 31.01.2025	<p>DP vastuvõtmisel volikogus kinnitas abilinnapea Kiivet, et mänguväljak tõstetakse Uueturu parki ja seda koostöös Kaubamajaga.</p> <p>Nüüd aga selgub et lubadust on keeruline täita- suure osa pargist on hõivanud roheringi-elurikkuse projekt, mille kohaselt, nagu artiklist</p>	<p>Mitte arvestada</p> <p>Planeeringu seletuskirjas (lk 16) on sätestatud, et olemasolev Uueturu tn 1 krundil olev mänguväljak tõstetakse ümber Uueturu parki. Täpse mänguväljaku asukoha määramine Vanemuise tn 4 krundil ei ole selle detailplaneeringu ülesanne.</p>

	<p>selgub aastani 2032 ei saa sellele alale midagi teha, sest lubadused koos projektirahadega on antud.</p> <p>ETTEPANEK DP-sse: Näidata täpselt see ala kuhu mänguväljak tõstetakse. Kuna mänguväljak jääb Siuru ehitusalale ette, siis tuleb see ümber tõsta ENNE Siuru ehituse algust.</p>	<p>Eesmärk on tõsta mänguväljak ümber moel, mis oleks kasutajatele kõige vähem katkestust tekitav, täpne aeg selgub projekteerimisel.</p>
<p>16. Tanel Tein, 31.01.2025</p>	<p>Planeerimisseaduse paragraf 131 - mh ütleb et tuleb kokku leppida ka dp-ga planeeritud rajatiste ehitamise tähtaeg!</p> <p>ETTEPANEK: Sätestada nende rajatiste ja avalikku ruumi muutvate rajatiste valmimise tähtaeg.</p>	<p>Mitte arvestada PlanS § 131 räägib sellest, et planeeringu koostamise korraldaja võib planeeringust huvitatud isikule üle anda avalike rajatiste väljaehitamise kohustuse. Planeeringust huvitatud isik on Tartu linn, kes on ka ise planeeringu koostamise korraldaja. § 131 ei kohaldu, kui ei anta haldusülesannet üle teisele isikule.</p>
<p>17. Vahur Kollom, 01.02.2025</p>	<p><i>Tartu linna arengukava 2025-2035 keskkonna ja linnaruumi puudutav peatükk toob välja visioonid, pikaajalised sihid, arenguvajadused ja tegevuse. Toon välja olulised punktid arengukavast:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Linnaruumi arengus arvestatakse tulevikutrendidega, sealhulgas rahvastiku- ja kliimaproгноosidega.</i> • <i>Tartu on kliimateadliku ja loodussõbraliku innovatsiooni teerajaja.</i> • <i>Tartu üks prioriteete on toetada elurikka ja kvaliteetse linnalooduse arengut.</i> • <i>Arenguvajadusena on välja toodud vajadus ennetada vastuolusid arendussurve tulenevate huvide ning elurikka ja kvaliteetse elukeskkonna ja rohevõrgustiku säilitamise vahel avalikus ja eraruumis.</i> • <i>Tegevusena on märgitud uute kuumasaarte tekke vältimine ja olemasolevate leevendamine, sh asfaltkattega pindade tekkimise piiramine, haljastus. Samuti haljasalade mitmekülgse kasutamise soodustamine, sh funktsioonide läbimõtlemine, pargikultuuri kasvatamine.</i> <p><i>Kultuurikeskuse Siuru ehitamiseks vajaliku Uueturu tn 1 krundi ja lähiala detailplaneering on vastuolus linna arengukavaga ega arvesta</i></p>	<p>Mitte arvestada Tartu linna arengukava lähtub kõikides strateegilistes eesmärkides ja nende saavutamiseks kavandatud tegevustes Tartu linna üldplaneeringus 2040 kokku lepitud linnaruumi planeerimise põhimõtetest. Üldplaneering on õiguslikult siduv arengudokument. Arengukava ei ole siduv õigusakt ega saa luua kellelegi ühtki õigust, kohustust ega ootust. Tegemist on strateegilise juhtimise instrumendiga, mis on suuniseks linna kulude kavandamisel. Vaatamata sellele, et strateegilised arengudokumendid ei ole õigusaktid ning ei anna kellelegi vahetult õigusi ega sea kohustusi, peaksid need olema omavahel kooskõlas. Arengukava peab vastavalt kohaliku omavalitsuse korralduse seadusele arvestama üldplaneeringut ja üldplaneeringuga on kultuurikeskuse kavandamine Uueturu tn 1 krundile kooskõlas. Tartu linna arengukava 2035 "Keskkond ja Linnaruum" valdkonna visioonis on välja toodud "Kompaktne linnaruum tagab kõigile tartlastele linnakeskkonna, mis on mugav, ligipääsetav ja nautima kutsuv. Inimsõbralikus ja elurikkas linnas on harmooniliselt</p>

<p><i>piisavalt seal kirjeldatud visioone, pikajalisi sihte, arenguvajadusi ja tegevusi ning seda alljärgnevatel põhjustel:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Detailplaneering ei arvesta tulevikutrendide ja kliimaprognoosidega, sest 21. sajandil luuakse parke juurde ja ei kaotata ega vähendata parkide pindala.</i> • <i>Detailplaneering ei enneta vastuolusid arendussurvest tulenevate huvide ning elurikka ja kvaliteetse elukeskkonna ja rohevõrgustiku säilitamise vahel avalikus ja eraruumis.</i> • <i>Detailplaneering ei aita kaasa uute kuumasaarte tekke vältimisele ja olemasolevate leevendamisele. Pargikultuuri kasvatamisele avaldab detailplaneering negatiivset mõju, sest pargist kaob 50 protsenti. Sealhulgas kogu menetluse jooksul esitatud väide, et pargist jääb alles 50 protsenti, on tartlaste jaoks olnud eksitav. Koheselt oleks pidanud selgitama, et 50 protsenti pargist on L-kujuline. Lisaks ei anna detailplaneering täpset ülevaadet, milliseid puid säilitatakse ja milliseid mitte.</i> <p><i>Detailplaneeringuga tutvumiseks pidanuks tartlastele andma pikema tähtaja. Hetkel meenutab kogu protsess kiirmenetlust. Arvestades</i></p>	<p>põimunud loodus- ja tehiskeskkond. Linnaruumi arengus arvestatakse tulevikutrendidega, sealhulgas rahvastiku- ja kliimaprognoosidega”.</p> <p>Detailplaneeringu lahendus ei ole nende põhimõtetega vastuolus, samuti toetab detailplaneering arengukava strateeglist eesmärki 9 “Tartu ehitatav keskkond on hästi läbimõeldud, ligipääsetav ja turvaline”.</p> <p>Ettepaneku esitaja poolt välja toodud viited arengukava punktidele ei ole arengukava kontekstis tõlgendatavad üldplaneeringus kokkulepitud ruumilistele arengutele vastanduvatena ning neid ei tohiks ka selliselt käsitleda. Detailplaneering arvestab nii kliima- kui rahvastikuprognoosidega - kultuurikeskust planeeritakse ja projekteeritakse kaasaegsetest normidest ja põhimõtetest lähtuvalt (kliimakindlus, kuumasaarte tekke vältimine, rohelaendused, energiatõhusus), samuti on arvesse võetud teiste riikide praktikaid sarnaste hoonete kavandamisel. Tartu prioriteet on jätkuvalt elurikas ja kvaliteetne linnaloodus - neid põhimõtteid peetakse silmas ka Siuru juurde rajatava haljasala kavandamisel, mis tuleb tänasest lahendusest oluliselt liigirikkam (mitmerindelise elurikas haljastuskooslus).</p> <p>Detailplaneeringuga kavandatakse muu hulgas Vabaduse puistee ja Uueturu tänava liigendamise haljastusega, seega ka kuumasaarte vähendamine.</p> <p>Nõustume, et kõrghaljastus on väärtus, praegu tõstetakse säiliva pargiala kvaliteeti. Kaalutud on erinevaid väärtusi, vt P 42.</p> <p>Küüni tänava äärsete pargipuude osas (L-kuju) on korduvalt selgitatud, et üks rida jääb alles, kus puude väljavahetamine toimub vajaduspõhiselt. Detailplaneeringus on nii seletuskirjas kui joonisel antud puude säilitamise ja likvideerimise osas täpne ülevaade.</p> <p>Detailplaneering oli avalikul väljapanekul kuu aega, eelnevalt oli võimalus avaldada 30 päeva jooksul planeeringu osas arvamusi,</p>
--	---

	<p><i>aga detailplaneeringu mõju ja ehituse maksumust tulevikus, peab kaasamise jaoks olema pikem tähtaeg.</i></p>	<p>esitada küsimusi ja saada vastuseid. Eelnevalt toimus ka eskiislahenduse avalik väljapanek ja arutelud.</p> <p>Lisaks tavapärasele seadusekohasele planeeringumenetlusele on korraldatud erinevaid kultuurikeskuse kavandamisega seotud avalikke arutelusid, infotunde ja ideekorjeid, samuti avaldatud palju ajaleheartikleid. Kultuurikeskuse kavandamine oli teemaks ka Tartus suvel toimunud arvamusfestivalil. Kaasamine on olnud palju ulatuslikum, kui detailplaneeringute või üldisemalt ruumimuutuste juures tavaks.</p>
<p>18. Anneli Palo, 02.02.2025</p>	<p><i>Praegune detailplaneering likvideerib kõige väärtuslikuma haljastuse ning seeläbi ka linnasüdames oleva maa-ala, kus saab korraldada erinevaid vabaõhuüritusi.</i></p> <p><i>Kavandatud Vabaduse puistee lahendus suurendab kesklinna suunduvate autode voolu, tagamata piisavalt parkimiskohti, kasvab ummikute risk ning halveneb pääste ligipääs kesklinna piirkonnale.</i></p>	<p>Planeeritud lahendus võimaldab ka edaspidi alal üritusi korraldada ning loob selleks kaasaegsed ja mitmekesised eeldused, seejuures on kavas rajada Siuru ja Emajõe vahele väljak, kuhu on võimalik vajadusel paigaldada lava ja istekohad jms.</p> <p>Vabaduse puistee osas kavandatud muudatused vähendavad kesklinna suunduvate autode voolu, sest loovad paremad jalgsi ja rattaga liikumise võimalused. Kuigi autode läbilaskvus tänaval võib mõnevõrra väheneda, siis liiklejate läbilaskvus tänaval tegelikult suureneb. Vabaduse puisteed ei saa vaadata eraldiseisva projektina, vaid tuleb võtta osana linna terviklikust arengust. Lisaks Siurule ja Vabaduse puisteele on kesklinnas kavandatud veel muutusi (jalgrattateede põhivõrgu väljaehitamine, tänavate inimkeskemaks muutmine), mis loob paremad võimalused ja katkematud ühendused jalgsi ja rattaga liikumiseks, lisaks luuakse palju võimalusi ka jalgrataste parkimiseks. Kesklinnas on head ühistranspordi ühendused. Tartu linnas tehtud ja kavandatud ümbersõidud võimaldavad nüüd ja tulevikus vältida kesklinna sõitmast neid, kellel siin sihtkohta ei ole.</p> <p>Kuigi tänaval parkimine väheneb, siis planeeringu elluviimisel parkimiskohtade arv piirkonnas kokkuvõttes suureneb ligikaudu 100 koha võrra. Siuru parklas ja ümbritsevates parklates on</p>

	<p><i>Planeeritud säilitatavad puud Kүүni tänava ääres kasvavad niigi kõige halvemates oludes: nende juured asuvad asfaldi all ning kui tekib kõvakattega pinda juurde, hoone ehituse tõttu valguse ligipääs veelgi halveneb ning mikrokliima kuiveneb, surevad need puud ära.</i></p> <p><i>Vabaduse puiestee poole plaanitav haljastus hakkab kannatama samade tegurite tõttu - neile jäetakse kasvuks ülikitsas koridor ning ilmselt pole mõeldavgi rajada sinna alleed potentsiaalselt kõrgekasvulistest puudest.</i></p> <p><i>Kuhu kavatseb Tartu linn rajada hävitatavate puude kompenseerimiseks uue pargi või metsa? Kas võetakse arvesse, et tekkiva keskkonnakahju kompenseerimiseks peaks esialgu puid täis istutama umbes 6-7 kordselt suurema pindala kui praegune park?</i></p>	<p>piisavalt parkimiskohti, et teenindada kesklinna teenuste vajadusi.</p> <p>Dendroloogilise hinnangu järgi vajaks Kүүni tänava ääres kasvav kaherealine pärnaallee väljavahetamist koos kasvupinnase parandamisega juba täna. Planeeringuga on kavandatud ühe rea likvideerimine, teise rea puud on planeeritud asendada siis, kui tekib vajadus (säiliv või vajadusel asendatav puu). Kõvakatet ei kavandata puudele lähemale kui see juba täna on. Maa-alune hoonestusala on planeeritud vähemalt 3 m, maa-pealne vähemalt 4,5 m kaugusele puust, võidutöökohane hoone välisseina kontuur on ca 12 m kaugusel.</p> <p>Vabaduse pst poole on planeeritud puud ja konteinerhaljastus. Haljastuse projekteerimisel ja rajamisel arvestatakse standardikohaseid nõudeid, sh tuleb haljastuse rajamisel kasutada tänavahaljastuseks sobivaid puu- ja põõsaliike. Istutusala vähim laius peab olema 3 m. Haljasribale, mis on kitsam kui 3 m, või kõvakattega alale võib istutada puu vaid siis, kui kasvupinnase mahtu suurendatakse kõvakatte alla rajatava tugipinnasega või teisel viisil.</p> <p>Täiendavad asendusistutuse asukohad, põhimõtted ja proportsioonid otsustatakse eraldiseisvalt käesolevast detailplaneeringust.</p> <p>Kuna detailplaneering on konkreetse ala kohta koostatav lahendus, siis uue pargi loomist või metsa rajamist käesoleva detailplaneeringuga ei käsitleta. Rohealade asukohad on määratud üldplaneeringus.</p> <p>Kõrghaljastuse likvideerimisest tulenevad negatiivsed mõjud on hinnatud ja leevendavad meetmed välja toodud detailplaneeringu KSH koostajate poolt. Selle tulemusena säilitatakse jõeäärsel alal maksimaalses osas haljastus, sh kõrghaljastus ning alale ei kavandata täiendavaid mahukaid ehitisi. Planeeringuala piires on leitud lahendus mille tulemusena</p>
--	--	---

	<p><i>Kuidas kavatsetakse kanaldada kaldajärsakuist allatormavaid aina saginevate hoogvihmade uputusi, mis praegu osaliselt jõuavad parki ja seal neelduvad, tulevikus aga võivad potentsiaalselt üle ujutada maa-alused korrused ja tungida ka hoone maapealsesse ossa, kõnelemata ümbritseva väljaku üleujutusest.</i></p> <p><i>Mõne- kuni mõnekümneruutmeetrised peenrad ja niidutükid ning üksikpuud asfaldis pole võrreldavad pargiga kui ökoloogilise tervikuga, kus on looduslähedase mullaelustikuga rohustu, puudel on vastavalt kasutatavatele ressurssidele ja konkurentsile-koostööle väljakujunenud eritasandiline juurestik, kohas suudab moodustuda ja püsida puistule iseloomulik jahedam ning niiskem mikrokliima, samuti pakub selline kooslus terviklikku elupaika nii mõnelegi linnupaarile ning putukatele.</i></p> <p><i>Tartu peaks kultuurikeskusele leidma muu asukoha koostöös kohalike ettevõtjatega.</i></p> <p><i>Kaubanduspindade hulk kesklinnas on piisav, olemasolevatelgi on raskusi kasumis püsimisega, samuti on hiljuti leitud võimalused</i></p>	<p>vähendatakse kõvakatte pindala Vabaduse puiestee sõiduradade, parkimisplatsi ja kõnnitee arvelt.</p> <p>Vastavalt AS-i Tartu Veevõrk tehnilistele tingimustele nr 24-ARE-2-DT-8 on planeeringuala sademevee eesvooluks Emajõgi. Sademevett on planeeritud võimalikult suures mahus immutada haljastatud katustel ja pargialadel, ülejääv sademevesi suunatakse olemasolevate ja uute torustike kaudu Emajõkke.</p> <p>Ala tükeldamine on antud struktuuri ja koha puhul paratamatu. Kogu avalik ruum püütakse jagada kõvakatete ja haljaspinna vahel nii optimaalselt (ja võimalikult haljaspinna kasuks) kui võimalik. Ka väiksematest tükkidest moodustuv mosaiik pakub elupaiku, toimib astmekivina või pakub toitu. Nendes oludes ja nende võimaluste juures kavandatakse elu- ja liigirikkuse suurendamiseks parim lahendus.</p> <p>Roheala ökoloogiline kvaliteet ei sõltu mitte vaid kõrghaljastusest, vaid ka rohttaimestiku ja erinevate keskkonningimuste mitmekesisusest. Nii peaksid kõrge ökoloogilise kvaliteediga rohealal olema esindatud erinevad taimekooslused ja liigiliselt mitmekesine taimestik, aga ka näiteks väikeveekogud (tiigid, lombid) ja märgalalaigud, varjukamad ja valgemed kohad, intensiivsemalt hooldatud ja "metsikumad" alad.</p> <p>Ka säiliv pargiala saab moodustada ökoloogilise terviku, eriti koos jõeäärse ala sidumisega, mille tagamiseks on oluline Vabaduse pst sõiduteeosa kitsendamine, haljastuse koosseisu muutmine nii rinde- kui ka liigirohkemaks, mis omakorda tõstab selle pargi potentsiaali toidu kui ka elupaiga näol erinevatele putuka ja linnuliikidele.</p> <p>Vt 1. ja 6. seisukohad</p> <p>Kaubandus-, toitlustus-, teenindusotstarve on lubatud vaid 15% ulatuses kultuurikeskuse brutopinnast, ülejäänud osas on hoonel</p>
--	---	--

	<p><i>ehitada kesklinna piirkonda uued eksklusiivsed elamud, mis veelgi piirab avalikult kasutatavat ruumi.</i></p> <p><i>Praegustele kultuuriasutustele kuuluvate majade põhjalik remont ning mõõdukas laiendamine on igal juhul jätkusuutlikumad lahendused, kui pargi asemele järjekordse tšillimiskeskuse ehitamine, kus siis muuseas saab ka raamatut lugeda või näitust vaadata. Selline funktsioon on lahendatav ka juba olemasolevate ärihoonete erifunktsiooniliseks kujundamise baasil, korrastades kultuurikeskuste praegused hooned säilitamis- ja tööruumidele vastavaks.</i></p>	<p>avalik funktsioon. Lisaks on ka kogu ümbritsev ala avalikus kasutuses.</p> <p>Planeeringu realiseerumisel saavad linnaraamatukogu ja kunstimuuseum uue kaasaegse vajadustele vastava maja, mille ülalpidamise kulud on väiksemad kui praegustes ruumides. Lisanduvad sündmussaalid. Näiteks saab võimalikuks korraldada Siuru suures saalis mõni ülikooliga seotud rahvusvaheline teaduskonverents, millel osalejad külastavad tõenäoliselt ka kunstimuuseumi jms. Siuru uudsus ja väärtus on muu hulgas selles, et raamatukogu, kunstimuuseum, väärtfilmikino, sündmussaalid jt teevad koostööd.</p>
<p>19. Anneli Kannus, 03.02.2025</p>	<p><i>Planeeringus on mitmeid ilusaid pilte ehituse võimalikust lahendusest Emajõeeni, kuid puudub ristlõige ning seletus jõeni astmestik väljaehitamiseks. Mõistan, et detailplaneering loob võimalused ja ehituse käigus asjad täpsustuvad, kuid teise poole kaldarinnatise piirde ümberehituse tõttu (kus Eesti200 juhtis tähelepanu esialgse piirde ebamõistlikult madalale lahendusele) on mõistlik praegu pakutud lahendust realistlikult kirjeldada. Mõistan, et kuna astmestik on võimalus, mitte kohustus, siis võite joonistest keelduda KUID sellisel juhul ei oleks tohtinud seda pilti ka kaasata detailplaneeringusse ehk tegemist on inimeste eksitamisega.</i></p> <p><i>Sama ettepanek on puude osas. LV tundub olevat soov võimalikult palju puid säilitada, kuid täna esitatud joonistele lisatud puude olemasolu ei ole realistlik ehk lisada märkus mitme aasta pärast peale ehitise valmimist on puud sellised nagu joonistel näidatud.</i></p> <p><i>Kogu aeg on juttu olnud, et SIURU tuleb ilmselt väiksem kui praegu lubatud ehitusjooned. Miks siis ehitusalust pinda pigem kohe ei korrigeerita väiksemaks, nii et pargist säiliks ka päriselt vähemalt 50%?</i></p>	<p>Arvestada osaliselt</p> <p>Astmestikuga planeeringulahenduse illustreerimiseks on koostatud ristlõige, mis tuleb lisada planeeringu lisamaterjalide juurde.</p> <p>Puude liigid ja nõuded istikutele pannakse paika ehitusprojekti faasis. Erinevate puude liigid on erineva kasvukiirusega, suurt rolli mängib ka ettevalmistatud kasvupinnas. Uute istikute nõuded tulevad standardist EVS 939-2:2020 Puittaimed haljastuses. Tegu on illustreerivate vaadetega, kuhu ei ole kõrguseid peale märgitud.</p> <p>Detailplaneeringuga on määratud suurimaks lubatud ehitisealuseks pinnaks üldplaneeringuga lubatud 50% Uueturu tn 1 krundi pindalast ehk 10 666 m² eesmärgiga tagada kõikide hooneosade mahtumine lubatud pinna sisse, sh ka hoone maa-alused ja kõrgemad eenduvad osad. Seejuures on tagatud 50% ulatuses pargiala säilimine Uueturu tn 1 krundil.</p>

	<i>Endiselt on keeruline aru saada tänane mänguväljak - kuhu päriselt paigutub ?</i>	Planeeringu seletuskirjas (lk 16) on sätestatud, et olemasolev Uueturu tn 1 krundil olev mänguväljak tõstetakse ümber Kaubamaja ja Vanemuise vahele Uueturu parki. Kultuurikeskuse kõrvale rajatakse uus mänguväljak, seega saab lähiala ühe mänguväljaku võrra rikkamaks.
20. Jaak Laineste, 03.02.2025	<p>1. Liiklus Vabaduse pst/nn "Siuru väljakul" lahendada jalakäijatele sobivamalt. Näiteks lisada liigutatavad pollarid mõlemale poole väljakut, mis võimaldaks võtta ala kasutusele jalakäijate alana aktiivsel välihoajal (suvel), piirates pideva läbiva liikluse. Pollarite abil saaks avada liiklust vajaduse korral: operatiivsõidukid, bussid, öine liiklus. Sel juhul peaks eraldama piisava ümberpöörderaadiused sest Vabaduse pst lõik Uueturu ja Siuru väljaku vahel muutuks tupikteeks.</p> <p>2. Vähendada hoone mahtu ja kui vaja ka programmi ning eelarvet, paigaldades see pargi asemel selle sisse (nii nagu see oli DP ülesandepüstituses), säilitades suurte puude alleed Vabaduse pst ja Uueturu tn ääres. Hoone mahtu saab nihutada oluliselt Kүүni tn suunas, kuni osaliselt tänava kohale eenduva lahenduseni välja.</p>	<p>20.1. Ettepanek on esitatud projekteerijale. Vabaduse pst ajutiseks sulgemiseks on võimalikud erinevad lahendused, mida ei sätestata detailplaneeringus.</p> <p>20.2. Mitte arvestada Südalinna kultuurikeskuse ruumiprogramm ehk suurus on välja töötatud koos sinna kolivate asutuste (linnaraamatukogu ja kunstimuseum) ja ekspertidega (sündmuskeskus jms). Hoone peab vastama vajadustele ja see seab mahule oma piirangud. Lahendus on optimaalne. Hoone asukoht ja ehitusjooned vastavad muinsuskaitse eritingimustele.</p>
21. Martin Aleksander Noorkõiv, 03.02.2025	<i>Üldiselt tundub mulle plaan hea, aga ka suure Siuru toetajana olen väga kurb, et ei ole võimalik plaani veidi rohkem kohandada nii, et rohkem olemasolevaid vanu pargi puid saaks alles jääda (eriti allee autovabaduse puiestee asukoha kõrval). Kui see vähegi on võimalik veel, siis ma arvan, et paljud tartlased hindaks seda kõrgelt. See allee on üks väheseid jahedaid kohti kuumal suvepäeval kesklinnas (väljaspool konditsioneeritud ruume).</i>	<p>Hoone asukoht ja ehitusjooned on kujunenud muinsuskaitse eritingimustest lähtuvalt ning markeerivad ajaloolisi ehitusjooni. Samuti on oluline hoone sidumine Vabaduse puiestee ja jõega, et tekiks ühtne terviklik avalik linnaruum.</p> <p>Hoone asukoha valikul on arvestatud ka eesmärgiga säilitada pargiala võimalikult kompaktsena. Suured puud jäävad alles pargi Poe tänava poolses osas, sh pargi keskosas varjupakkuv puuderivi. Läheduses on jahedust pakkuvaid suurte puudega alasid veel – nt Barclay park, Toomemägi, Vabaduse puie stikja Ülejõe park.</p>
22. Mittetulundusühing Eesti	<i>1. Jätta planeering kinnitamata ning alatada sisuline asukohavalik Siuru rajamiseks Olemasoleva ligikaudu 80 aastase puistu raiumine (iseגי kombinatsioonis kompensatsioonina kavandatava</i>	<p>22. Mitte arvestada 22.1. Vt 1. 6. ja 42. seisukohad</p>

<p>Roheline Liikumine, 03.02.2025</p>	<p><i>uushaljastusega) suurendab mitmeteks aastakümneteks ohtu planeeringualal liikujate tervisele kuumalainete korral. Kliimamuutused on kahjaks reaalsus ja Tartu linnavalitsusel on moraalselt vale teha teadlikku otsust, mis kliimamuutuste riske elanikkonnale suurendavad. Kehtiva üldplaneeringuga loodud võimalus Keskpark hoonestada ei ole kohustus ning pargiala sihtotstarvet on võimalik järgmise üldplaneeringuga muuta, arvestades üha kogunevat teavet kliimamuutuste tulevase ulatuse ja mõju kohta. Kliimamuutustega suureneb ka Eestis suviste kuumalainete tõenäosus. Arvukad uuringud on näidanud kõrghaljastuse võimet vähendada tervisele ohtlike nn kuumasaarte negatiivset mõju. Ka kliimakindla majanduse seaduseelnõu seletuskiri märgib haljastuse rolli kuumasaarte tekkimise vähendamisel. Euroopa Liidu looduse taastamise määruse (EL/2024/1991) vastuvõtmisega 2024.a. tekkis mh Eestil kohustus peatada linna rohealade ja linnapuude võrastiku liituse vähenemine hiljemalt aastaks 2031 ning hakata seejärel linnapuude võrastiku liitust suurendama. Vastavalt määrusele aitab taimkatte suurendamine linnas hoida suvist temperatuuri madalal ja suurendab vastupanuvõimet kliimamuutustele. Tartus on paraku viimastel aastakümnetel üldplaneeringutega tehtud süstemaatiliselt otsuseid rohealasad vähendada.</i></p>	<p>Kuumasaarte tekke ja mõjude kahandamiseks lahendused ja põhimõtted on määratud planeeringuga. Detailplaneeringuga kavandatakse planeeringualale avalikult kasutatav kultuurikeskus (haljaskatusega), samuti Vabaduse puiestee ja Uueturu tänava liigendamine haljastusega ning pargiala mitmekesisemaks muutmine, Vabaduse pst kitsamaks muutmine. Seega luuakse alal liikujatele täiendavad võimalused tervislikuks liikumiseks ja peatumiseks nii ruumis sees kui väljas ega suurendata ohtu tervisele kuumalainete korral.</p> <p>Nõustume, et detailplaneeringu realiseerumine toob kaasa kesklinnas asuva kõrghaljastusega pargi pindala vähenemise kuni poole võrra, pargipuude raiumine suurendab sellega kliimamuutuste mõju avaldumise riski Tartu kesklinnas. Osaliselt aitab pargi pindalalise osakaalu vähendamist kompenseerida läbimõeldud ja kvaliteetne linnahaljastus. Lisaks tuleb pargi pindala vähenemist kompenseerida olemasolevate kõvakattega alade vähendamisega piirkonnas, pargi kui ökosüsteemi toimimise olulise parandamise ning ka mitmesuguste rohelahenduste kasutamisega hoone projekteerimisel.</p> <p>Esitaja poolt nimetatud määruses on sätestatud, et tuleb tagada linnade rohealadel ka edaspidi vajalike ökosüsteemiteenuste võimaldamine, tuleks nende kadu peatada, need taastada ja neid suurendada, muu hulgas rohelise taristu ja looduspõhiste lahenduste, näiteks haljaskatuste ja -seinte lõimimisega hoonete kavandamisse. Selline lõimimine võib aidata kaasa mitte ainult linnade rohealade, vaid ka – kui puud on hõlmatud – linnapuude võrastiku liituse säilitamisele ja suurendamisele. Määruse alusel tuleb tagada, et linna rohealade ega puuvõrade katvus kogu riigi linnade ökosüsteemi alal ei ole 31. detsembriks 2030 võrreldes 2024. aastaga summaarselt vähenenud.</p> <p>Detailplaneeringuga kavandatakse hoone ajalooliselt hoonestatud alale, seejuures jäetakse sellest pool hoonestamata</p>
--	--	---

2. Täiendada KSH aruannet hinnanguga kavandatava tegevuse sisulistele alternatiividele (kui seda ei soovita, siis kustutada aruandest alapeatükk 4.1) Alternatiivide hindamise peatükk 4.1 (lk 61-62) on piinlik. KeHJS §13 näeb ette reaalsete alternatiivide hindamise kohustuse. Antud KSH-s justkui hinnataksegi hetkeolukorda (0-alternatiiv) ja plaanitava tegevuse (põhialternatiiv) teostumise järgset olukorda. Hetkeolukorraks peetakse aga KSH-s situatsiooni, kus pool parki oleks nagu juba hoonestatud. Ehk sisuliselt võrreldakse pargi asemele hoone ehitamist (0-alternatiiv) pargi asemele hoone ehitamisega (põhialternatiiv). Sellise kübaratriki tulemus on geniaalne – mitte midagi ei muutu! Planeeringualal asub muuseas täna kõrghaljastusega park – kes ei usu, käigu vaatamas. Kui tellija on KSH koostajate tegevusvabadust piiranud väitega, et alternatiive pole, siis tuleb nii ausalt kirjutada ja piinlik peatükk tööst selle põhjendusega välja jätta. Kuni pargis pole lageraiega alustatud, eksisteerib alati alternatiivina võimalus puud säilitada.

ja pargialaks. Hoonestamine on alale juba varasemates üldplaneeringutes ette nähtud. Kokkuvõttes ehitatakse hoonestamiseks ettenähtud alale haljaskatusega hoone, mille lõimimine koos ülejäänud ala haljastuse kvaliteedi parandamise ja kõvakattega alade vähendamisega võib parandada pargiala väärtust ning ökosüsteemi toimimist.

Haljaskatus aitab leevendada pinnakatmise mõjusid, puhverdada sademevett, suurendada rekreatiivset mõju ning parandada elurikkuse seisundit, pakkuda elupaika ja toitumiskohta mitmetele putukarühmadele

Detailplaneeringu järgi jääb planeeringu elluviimise järgselt kogu alal taimestikuga kaetud ala umbes sama suureks tänasega võrreldes.

22.2. KSH aruandes hinnati põhialternatiivi ehk detailplaneeringu eskiislahendusega kaasnevaid eeldatavaid mõjusid võrrelduna neid läbivalt kõikides peatükkides olemasoleva olukorraga ehk 0-alternatiiviga. Tõepoolest 0-alternatiivi jätkumisega kaasnevaid mõjusid ei analüüsitud, kuna kehtivast üldplaneeringust lähtuvalt on tegemist rohealaga, kus kuni 50% ulatuses võib kavandada ühiskondliku otstarbega hooneid. Seega on kehtiv üldplaneering juba arvestanud kultuurikeskuse rajamise vajaduse ja võimalikkusega.

KSH aruande viidatud peatükis on selgelt välja toodud, et põhialternatiivist erinevaid terviklikke ruumilahendusi planeeringuga ette ei nähtud. KSH programmi kohaselt põhialternatiivi alam- ehk all-alternatiividena käsitletakse vajadusel tehnilisi lahendusi. Erinevaid liikluskorralduslike ja sellega seotud tehnilisi lahendusi analüüsiti nii palju, kui KSH aruande koostamise ajaks väljatöötatud planeeringulahendus võimaldas. Olemasolevad haljasalad säilitatakse maksimaalses ulatuses ning rohealadele, nt jõeäärsele haljasalale ei kavandata täiendavaid mahukaid ehitisi. Planeering arvestab nõudega mitte

		kavandada jõeäärsel alal rohkem kõvakattega alasid kui 1/3 ulatuses.
<p>23. Mihkel Fegeli 03.02.2025,</p>	<p><i>Mina ei ole siiamaani kuulnud ega näinud ühtegi uurimust/aruannet, mis saab Tartu linna keskkonnast, kui park hävitatakse/hoonestatakse.</i> <i>Seepärast esitan järgnevalt küsimused...</i> <i>Kui suur on saastatus olemasoleva pargi ümbruses PRAEGU?</i> <i>JA</i> <i>Kui suur saab olema (ennustatav) mürgine saastatus pargi hävitamise/hoonestamise järgselt hoone/ehitise ümbruses TULEVIKUS???</i> <i>+</i> <i>... kes vastutab, kui pargi hävitamise/hoonestamise järel tekib Tartu linna Tartlaste tervisele kahjulik/ohtlik keskkond ???</i> <i>Kas pargi hoonestamise järel on Tartlaste tervis paremini kaitstud ja hoitud???</i></p>	<p>Planeeringu koostamise käigus on koostatud KSH aruanne, mis selgitab kavandatava tegevusega kaasnedavad võimalikud keskkonnamõjud. Sellest ei järeldu, et kavandatav tegevus toob kaasa ohtliku keskkonna. Aruanne on kättesaadav linna veebilehel.</p> <p>Linn on mõõtnud liiklusest pärinevat saastet (lämmastikdioksiidi, NO2) linna suurematel ristmikel. Vabaduse pst – Riia ristmik on üks kõige suurema liiklussaastega kohtadest. Aastatel 2020-2024 piirväärtuste ületamist seal siiski ei fikseeritud.</p> <p>https://tartu.ee/et/uurimused/valisohu-saasteaine-no2-moodistused-difusioonitorudega-2024-i-ii-iii-ja-iv-kvartalis</p> <p>Planeeritud ei ole liikluskoormuse kasvu, vaid vastupidi - eesmärk on autoliikluse osakaalu vähendada ja luua paremad tingimused alternatiivseteks liikumisviisideks. Arvestades ka Vabaduse puiesteele ja Uueturu tänavale haljastuse lisamist, võib eeldada, et saastatus ei suurene.</p> <p>Detailplaneeringuga kavandatakse planeeringualale avalikult kasutatav kultuurikeskus, samuti Vabaduse puiestee ja Uueturu tänava liigendamine haljastusega ning pargiala mitmekesisemaks muutmine. Seega luuakse alal liikujatele täiendavad võimalused tervislikuks liikumiseks ja peatumiseks nii ruumis sees kui väljas, mitte tervisele ohtlik ega kahjulik keskkond.</p> <p>Kesklinn tervikuna on urbanistlik piirkond, kus erinevad funktsioonid ristuvad ja toimivad koos. Nii poleks kesklinnas võimalik selle intensiivse maakasutuse, liikumise ja sellega kaasnevate häiringute tõttu kavandada ilma kompromissideta väga paljusid tegevusi.</p> <p>Terviseamet on detailplaneeringu kooskõlastanud.</p> <p>Vt 1. ja 6. seisukohad</p>

	<p><i>MIS TAKISTAB TEIL TARTLASTE KÄEST KÜSIDA KUMBA TARTLASTE ENAMUS SOOVIB....PARK vsHOONESTUS</i> <i>..v loeb Tartus vähemuse võim .. nagu Valgevenes ... kas nii MIKS TARTLASTED POLE SAANUD VÕIMALUST VALIDA PARK vsHOONESTUS VAHEL... MIKS?????</i> <i>Ma ei tea muud, kui et see hoonestuse kava on suur jama</i> <i>Pakkige see palun kokku</i> <i>Ärge tehke seda</i> <i>Kõike saab veel muuta kui puud/park alles on</i></p>	<p>Detailplaneeringu koostamisel lähtutakse planeerimisest. Ruumiline planeerimine on kohaliku omavalitsuse pädevuses. Kaasamine toimub vastavalt PlanS-le, mis ei näe ette rahvahääletuse korraldamist ehitusõiguse määramisel, vaid menetluskorra, mille kohaselt maa omanikul on õigus teostada oma omandiõigust ja kõikidel isikutel on võimalus avaldada selle kohta oma arvamuse.</p> <p>Tartu Linnavalikogu on valitud rahva poolt hääletustulemuste alusel. Tartu Linnavalikogu kehtestas Tartu linna üldplaneeringu 07. oktoobri 2021. a otsusega nr 373. Üldplaneering on kehtiv ja siduv õigusakt.</p> <p>Detailplaneeringu koostamise eesmärk on eelkõige üldplaneeringu elluviimine ja planeeringualale ruumilise terviklahenduse loomine. Uueturu tn 1 krundile on üldplaneeringuga seatud eesmärgiks kesklinna toimimist tugevalt kujundava dominandi- kultuurikeskuse ehitamine.</p>
<p>24. Lenne Rähn-Kuusik, 03.02.2025</p>	<p><i>Olen arvamusel, et selle planeeringuga ei tohiks edasi liikuda. Kultuurikeskuse planeeritud kujul püstitamine hävitab pargis suurema osa puudest. Seetõttu ei täida see planeering enda seatud eesmärki luua kvaliteetne inimsõbralik avalik ruum. Terviklahenduse loomise asemel Emajõe-äärse rohealaga lõhutakse olemasolev kõrghaljastus ja moodustunud rohekoridorid. Puud on täna omavahel võradega ühendatud, asendusistutus ei taasta seda ega rohekoridore niipea. Ka on valetanud linnavalitsus, öeldes, et kõrghaljastuse kallale ei minda ja on lubatud, et suuri puid istutatakse võimalusel ümber. Leian, et on eksitatud avalikkust ja seetõttu ei saa seda planeeringut praegusel kujul ellu viia.</i></p>	<p>Mitte arvestada Vt 1. ja 6. seisukohad</p> <p>Linn ei nõustu arvamusega, et planeeritud ei ole inimsõbralik avalik ruum. Planeeringu lahenduse tulemusena seotakse Uueturu tn 1 krunt Emajõeäärse rohealaga läbi Vabaduse pst haljastusega liigendamise ja hoone avamisega jõe. Projekteerimisel kaalutakse võimalusi olemasolevate suurte puude ümberistutamiseks.</p> <p>Avalikkusele on planeeritavat tutvustatud ja selgitatud korduvalt. Lisaks tavapärasele seadusekohasele planeeringumenetlusele on korraldatud erinevaid kultuurikeskuse kavandamisega seotud avalikke arutelusid, infotunde ja ideekorjeid, samuti avaldatud palju ajaleheartikleid. Kultuurikeskuse kavandamine oli teemaks ka Tartus suvel toimunud arvamusefestivalil. Kaasamine on olnud palju ulatuslikum, kui detailplaneeringute või üldisemalt ruumimuutuste juures tavaks.</p>

<p>25. Andrus Rehemaa, 03.02.2025</p>	<p><i>Soovin esitada oma ettepanekud planeeringule:</i></p> <p><i>1) Peatükis „2.3. Ehitise ehituslikud, arhitektuurilised ja kujunduslikud tingimused“ on punktid</i></p> <p><i>„1. Planeeritud hoonete arhitektuurne ning kujunduslik lahendus peab järgima arhitektuurivõistluse võidutöö põhimõtteid.</i></p> <p><i>4. Fassaadid peavad olema esinduslikud ning vältida tuleb pikkade üksluiste fassaadide teket.“</i></p> <p><i>Toetan 4. punkti, kuid leian, et 1. punkti nõue jääb sellega praegusel juhul vastuollu. Kui vaadata visualiseeringuid, siis plaanitud hoonel on muuhulgas oma suuruse tõttu silmapaistvalt pikad fassaadid ja kujundusvõtted neil on ühetaolised. Kui on juba loobunud sellise suure kvartali hoonestamisel linlikust iseseisvateks kruntideks jagamisest (mis pool muret iseenesest lahendab, kui vaadata ajalooliselt väljakujunenud tänavaseinu), siis tuleb pikkade üksluiste fassaadide tekkimise vältimiseks spetsiaalselt pühenduda. Paraku on Tartu kesklinnas pigem hoiatavad näited, kus tervet kvartalit hõlmav hoonestus selle ülesande täitmisega hakkama ei saa. Kui Tasku ja kaubamaja puhul on pigem põhjus äärelinliku kaubanduskeskuse sissepoole pööratud tüpoloogias, siis näiteks ülikooli Delta õppehoone on hoiatav näide sellest, kuidas hea funktsiooniga hoone õiges asukohas võib ikkagi tänava- ja ümbritseva linnaruumiga haakumises ebaõnnestuda. Kvartali kaubanduskeskuse hoone on tänavatasandil eelmiste kõrval pigem õnnestunud näide. (Kuigi ka seal on pealeehituse tegemisel senise hea kogemuse õppetunnist loobunud.)</i></p> <p><i>Ettepanek: täiendada 4. punkti konkreetsete võtetega pikkade üksluiste fassaadide tekke vältimiseks. Ja mainida nende võtete vajadusel rakendamist ka olemasoleva võidutöö järgi projekteerimisel.</i></p> <p><i>2) Samas peatükis on punkt</i></p>	<p>Arvestada osaliselt</p> <p>25.1 Täiendada seletuskirja ja sätestada, et avalikkusele avatud hoonena peab kultuurikeskus suhtlema ümbritseva keskkonnaga kõigist külgedest, nii et tänavatasandil oleks hoone perimeeter maksimaalselt avalik, visuaalselt avatud ja kutsuv.</p> <p>25.2 Projekteerimisel tehakse koostööd Muinsuskaitseametiga. Koostatud on arheoloogiline eeluuring, mis on kinnitatud</p>
--	--	--

	<p><i>„14. Ajaloolised kihid võimalusel säilitada, eksponeerida (soklid ja müürid).“</i></p> <p><i>Ettepanek: Lisada sellesse punkti vajadus valmis olla vastavalt säilinud ehitiseosadele olemasolevat projekti ja planeeringut kohandada. Arheoloogia osasse pikemalt lahti kirjutada uusaegsete ehituskihtide läbiuurimise, mõõdistamise ja igal võimalikul juhul säilitamise vajadus.</i></p> <p><i>3) Peatükis „2.4. Liikluskorralduse põhimõtted“ on kirjutatud: „Pargi alal on markeeritud ajalooline Kauba tänava asukoht, kuhu on kavandatud mängualad ja atraktsioonid erinevatele vanusegruppidele, seejuures arvestatakse vajadusega tagada jalakäijate liikumine.“</i></p> <p><i>Ettepanek: Kirjeldada täpsemalt, et tagatakse jalakäijate läbiv liikumisvõimalus piki ajaloolist tänavasihti Vabaduse puiestee ja Barclay platsi/Küüni tänava vahel. Kirjeldada lahendusi, mida on minimaalselt vaja teha, et ajalooline tänavaruum saaks loetavaks ja liikumisteena kasutatavaks.</i></p>	<p>Muinsuskaitseameti poolt. Järgmiseks tellitakse arheoloogiliste kaevamiste tegevuskava. Detailplaneeringu seletuskirjas lk 21 on kirjeldatud muinsuskaitse eritingimustes välja toodud arvestamiseks olevad arheoloogia alased nõuded.</p> <p>25.3 Täpne jalakäijate liikumistee lahendus selgub projekteerimisel.</p> <p>Detailplaneeringu seletuskirjas lk 10 on kirjeldatud, et pargi alal on markeeritud ajalooline Kauba tänava asukoht, kuhu on kavandatud mängualad ja atraktsioonid erinevatele vanusegruppidele, seejuures arvestatakse vajadusega tagada jalakäijate liikumine.</p> <p>Esitatud ettepanekud on edastatud ka projekteerijatele.</p>
<p>26. Kevin P, 03.02.2025</p>	<p><i>raha ei osta ajusid</i></p>	<p>Teadmiseks võetud</p>
<p>27. Tanel Rander, 03.02.2025</p>	<p><i>Tere. Kuna projekti eeldatav maksumus on liiga suur, tuleb paratamatult projekti mahtu vähendada.</i></p> <p><i>Kui me ei soovi, et muudatused vähendaksid kultuurikeskuse kvalitatiivset ja funktsionaalset külge, tuleb järeleandmisi teha eeskätt Vabaduse pst ja jõeäärse ala ümberkujundamisel. Praegune projekt sekkub jõeäärsesse piirkonda ja ajaloolise Turuhoone ümbrusesse liiga agressiivselt, kujundades ümber (pean silmas jõe kaldal kujundamist terrassideks, jne) ikoonilise miljöö, mis moodustab Tartule omase nõ postkaardivaate. See vaade on miski, mille poolest Tartu tuntud on, ja seetõttu tuleb seda väärtustada. Raha kokkuhoiu ja Tartule omase atmosfääri säilitamise huvides tuleks loobuda väljaspool Keskparki toimuvatest muudatustest.</i></p>	<p>Mitte arvestada</p> <p>Üldplaneering ja detailplaneering seavad eesmärgiks muu hulgas Vabaduse puiestee kujundamise planeeringuala ulatuses terviklahendusena koos Emajõe-äärse rohealaga, kujundades inimestele mugava avaliku linnaruumi, seejuures esindusüritusteks.</p> <p>Lisaks hoonele ja säilitatavale pargiosale on äärmiselt vajalik just jõega seotuse tekitamine ning Vabaduse puiestee kui barjääri ümberkujundamine. Linna jõega sidumine ja jõe inimesele lähemale toomine on väga oluline ja loob lisaväärtust. Kultuurikeskuse peasissepääsust kuni jõeni jalakäijatele mugava atraktiivse kaasaegse ala kujundamine loob tervikliku sidusa</p>

	<p>Seoses kultuurikeskuse ehitusega Keskparki on tulnud ilmsiks, et eemaldada tuleb ootamatult suur hulk väärikäid puid. Kuna on teada, et parki ehitamisele on väga suur hulk inimesi juba aastaid vastu olnud, siis palun linnavalitsusel olla selle projekti realiseerimisel tasakaalukam ja püüda mõelda võimalustele, kuidas säilitada võimalikult palju puid ja leida loovaid lahendusi, mis vastavalt linnaelanike meeleoludele, 21. sajandile, meie ühiskonna majanduslikule, sotsiaalsele ja psühholoogilisele olukorrale.</p>	<p>inimhõõtmelise linnaruumi ja ühendab vanalinna paremini Emajõeaga.</p> <p>Planeeritud on säilitada olemasolevad puud, mis ei jää planeeritud hoonete ja rajatiste alale. Ülejäänud planeeringualal kasvavad puud, samuti kehvast tervislikus seisukorras olevad puud on lubatud asendada või likvideerida.</p> <p>Planeeringuga antud lahenduses on olemasoleva haljastuse säilitamise ja likvideerimise vajadus ning uushaljastuse rajamine esitatud järgnevalt: likvideeritavaid puid on märgitud 92, lisaks likvideeritakse vastavalt vajadusele põõsastikke; 31 Kūūni tänava äärset puud on märgitud säilitatavaks või vajadusel kohustuslikult asendatavaks; 19 puud on märgitud soovitatavalt säilivaks; uushaljastust on planeeritud 40 suurt puud, 33 kontaineriga puud ning 50 väikest puud või põõsast.</p> <p>Säilitatavad ja likvideeritavad puud täpsustatakse projektiga.</p>
<p>28. Aivo Meelandi, 03.02.2025</p>	<p>Seda siurut ei tohi selle kohapeale tulla. Täiesti vale koht. see park sobib sinna, tehke see ainult korda. Oma siuru võite ehitada kesklinnast eemale.</p>	<p>Vt 1. seisukohad</p>
<p>29. Janis Küttis, 03.02.2025</p>	<p>Ei sobi kesklinna</p>	<p>Vt 1. seisukohad</p>
<p>30. Knuth Helekivi, 03.02.2025</p>	<p>Keskpark võiks ikka alles jääda. Ei ole vaja veel ühte ehitist kesklinna. Parke jääb niigi üha vähemaks</p>	<p>Vt 1. seisukohad</p>
<p>31. Janika Kaares, 03.02.2025</p>	<p>Jätke meie viimased pargid rahule. Nii väheks on jäänud roheala, kus lihtsalt olla või jalutada. Keskus on küll ilus, aga planeerige see mõne vana mahajäätud ehitise asemele.</p>	<p>Vt 1. seisukohad</p>
<p>32. Külli Soo, 03.02.2025</p>	<p>Ei soovi seda ehitist kesklinna. Liiga suur ehitis. Niigi on liigselt suuri ehitisi antud piirkonnas / Kvarital, Kaubamaja, Kaubahall, Tasku /.</p>	<p>Vt 1. ja 27. seisukohad</p>

	<p><i>Park ja jõäärne peavad alles jääma olemasoleval kujul. Rohelust on kesklinnas vähe.</i></p>	
<p>33. Kristjan Sillaste, 03.02.2025</p>	<p><i>Miks te sõidate inimestest ja nende arvamustest üle. Ükskõik kuhu kommentaariumisse ka ei vaataks, on inimesed selle vastu, et te tahate selle ehitada parki. Teid üldse ei huvita, mis inimesed sellest arvavad. Te olete roheluse ja inimeste vihkajad. Park peaks olema ikkagi koht, kus saab rahulikult istuda ja nautida rohelust ning ka linnulaulu. Selle asemel tahate teie selle ehitada parki ja hävitada roheluse ja puud. Suvel kui on ilmad kuumad ja korralik päike paistab. Siis pole enam puid, mis pakuksid varjualust, kuna te olete need maha raiunud ja selle asemele mingi monstrumi ehitanud. Mis ei sobi üldse parki. Kustkohast te leiate esiteks need inimesed, kes hakkaksid seda kohta külastama. Kohvikuid on iga nurga peal, kuhu ka ei astuks. Kvartalis on kohvikud, Kaubamajas on kohvikud, Tasku keskuses on kohvikud. Lisaks küüni tänav on kohvikuid täis, raekoja plats on kohvikuid täis. Enamus kohvikuid on juba praegu tühjad, kuna rahval pole raha, et kohvikutes käia. Kuskohast te leiate inimesed, kes külastaks antud kohvikuid, mis on sellesse monstrumisse planeeritud??</i></p> <p><i>Ja ei saa öelda, et Tartus pole ruumi teatri ega kino jaoks. Tartus on juba tegutsemas mitu kino. 3 apollo kino, mis asuvad Eedenis, Lõunakeskuse ja Tasku keskuses. Lisaks on tegutsemas Tartu elektri teater, kus saab filme vaadata. Riiamäel seisab kino Ekraani hoone tühjalt hetkel.</i></p> <p><i>Ei saa öelda, et Tartus kinost puudus oleks.</i></p> <p><i>Teatrit saab nautida Vanemuises, sadamateatris, Tartu uues teatris, Karlova teatris, Tartu üliõpilaste teatris. Ürituste kohti, kus on ruumi piisavalt. Aga teid huvitab ainult betoon.</i></p> <p><i>Praegused asukohad kunstimuuseumile ja raamatukogule on juba selle pärast head, et inimesed satuvad rohkem vanalinna ja raekoja platsile. Kui te kõik asutused ühtekokku panete, siis sureb raekoja plats niimoodi välja ja sinna inimesed väga enam ei satu vaatama arhitektuuri ja lihtsalt jalutama.</i></p>	<p>Vt 1. 6. ja 21. seisukohad</p> <p>Südalinna kultuurikeskuse ruumiprogramm ehk suurus on välja töötatud koos sinna kolivate asutuste (linnaraamatukogu ja kunstimuuseum) ja ekspertidega (südamuskeskus jms). Südalinna kultuurikeskuse näol on tegemist olulise kultuurihoonega, kuhu kavandatakse kaasaegsed võimalused Tartu linnaraamatukogule ja Tartu kunstimuuseumile. Täiendavalt on hoonesse ette nähtud ruumid erinevateks üritusteks ja vaba aja tegevusteks ning toetavate erinevate teenuste pakkumiseks (nt kohvik). Planeeritud kultuurikeskuses on vaid 15% ulatuses lubatud äripinda.</p> <p>Prognoositav keskuse külastuste arv on aastas 800 000. Kultuurikeskus saab olema avatud kõigile külastajatele, seal pakutavate teenuste tarbimine ei ole kohustuslik.</p> <p>Hoone peab vastama kõikide vajadustele ja see seab nii mahule kui ka kasutusele oma piirangud. Kokkuvõttes on eesmärk luua kvaliteetne ligipääsetav kultuuriruum. Kindlasti säilib ka suuri puid, mis pakuvad endiselt varju.</p>

	<p><i>Kui te leiaks hoonele muu asukohta, mis ei hõlmaks nii paljude puude maha raiumist ja roheluse kadumist kesklinnast, siis ei oleks selle ümber nii palju viha ja inimesed oleks selle hoonega nõus. Aga nii kaua, kuni te jätkate enda jonniga ja tahate rohelust kesklinnast hävitada, nii kaua on inimesed ka selle vastu. Sest rohelust ja istumist puude all kesklinnas on vähe. Ja suvel nautimist puude varjus päikest eest. Võtke inimesi kuulda ja leidke antud hoonele teine asukoht, mis ei hõlma roheluse kadumist kesklinnast.</i></p> <p><i>Palun leidke selle asutusele teine asukoht ja teid ei vihata nii palju, kui teid vihatakse praegu.</i></p>	
<p>34. Eleinika Viljat, 04.02.2025</p>	<p><i>Leian, et antud hoone ei rikasta vaid rikub linnapilti. Park peaks jääma. Asukohti on teisigi või kogu antud maja sisu saab ka ERMi viia, mis on ääretult suur. Või sinna linnaossa ehitada vanale lennuväljale.</i></p>	<p>Vt 1. ja 42. seisukohad</p>
<p>35. Anne Padar, 04.02.2025</p>	<p><i>On arusaamatu, miks küsite üldse arvamust, kui see teile korda ei lähe.</i></p> <p><i>Esitaks tuleks arvestada, et autode vool kesklinnas ei aeglustuks, sest aeglaselt tiksuv auto, mis ajaliselt linnas kauem seisab, kui läbisõitev auto, tekitab rohkem saasteaineid.</i></p> <p><i>Linnas on niigi tihti ummikud ja selle hoone ehitus ning sõiduteede kitsendamise ning sõidukiiruse alandamine ei too mingit lahendust ummikutele, vaid suurendab seda veelgi.</i></p> <p><i>Teiseks on kesklinnas 3 suuremat keskust (kaubamaja, kvartal, tasku) Tartu pole Manhattan, et siia veel mingi kole betoonkast vajalik oleks. Vana kaubahall suri niigi välja, sest nii palju keskusi vaja ei ole.</i></p>	<p>Autode sõidukiiruse vähendamine kesklinnas on taotluslik eesmärk linnaruumi inimsõbralikumaks ja tervislikumaks muutmiseks. Aeglaselt sõitev auto on kordades ohutum jalakäijale – nii kokkupõrke tõenäosus kui ka kokkupõrke korral tekkivad vigastused on väiksemad. Väiksem kiirus võimaldab hoida lühemaid pikivahesid, vähendab vajadust äkiliste kiirenduste ja pidurduste järele, mis omakorda muudab liikumise sujuvamaks. Madalam kiirus vähendab ka müra ja sujuvam liikumine aitab vähendada emissioone.</p> <p>Oluline on, et Tartu kesklinnas tunneksid inimesed end turvaliselt ja mugavalt. Aeglaselt sõitev auto on tänaval viibivale inimesele meeldivam ja turvalisem, võrreldes kiiremini sõitva autoga.</p> <p>Autode maksimaalne läbilaskvus ja kiiruste tõstmine tuleb kõigi teiste liikumisviiside ja keskkonna arvelt. Sõiduteede kitsendamise arvelt vabaneb ruum haljastusele.</p> <p>Tartu linna üldplaneeringus 2040+ on esmaseks prioriteediks seatud jalakäijate, jalgrattaga liiklejate ja ühistranspordikasutajate liikumisvõimaluste parandamine.</p>

	<p><i>Parem oleks säilitada park, võtta maha vanad ja haiged puud, istutada asemele uued puud, korrastada pargiteed, hooldada muru (see niitmata muruprojekt oli haiglaselt kole nagu linnal poleks raha muru niita) Linnapargist maha võtta võsa, sest joodikud käivad seal oma hädasid tegemas ja luua asemele hoopiski spordipark, laiendada lastele võimalusi ajaveetmiseks. Praegune mänguväljak on kevadest sügiseni lapsi nii täis, et lausa kitsas. See on kesklinna piirkonnas üks enim külastatavaid parke lastega, kui mitte ainus. Ei teagi kesklinnas muud mängimisala lastele.</i></p> <p><i>Samuti peaks, mõtlema, et mida vähem on puid, seda saastunum on õhk, mingi muruke betoonklotsi katusel ei asenda puudest parki!</i></p>	<p>Planeeritud ei ole liikluskoormuse kasv, vaid vastupidi - eesmärk on autoliikluse osakaalu vähendada ja luua paremad tingimused alternatiivseteks liikumisviisideks.</p> <p>Planeeritud on kultuurikeskus, kus vaid 15% ulatuses on lubatud äripinda, seega ei ole asjakohane võrrelda seda kesklinna kaubanduskeskustega. Vt lisaks 33. seisukohad.</p> <p>Detailplaneeringuga viiakse ellu üldplaneeringut, mis näeb ette ühiskondliku otstarbega hoone. Spordiparki ei ole üldplaneeringuga antud alale kavandatud, aga kavandatav mänguväljak võimaldab erinevaid tegevusi erinevas vanuses lastele.</p> <p>Oleme nõus, et haljaskatus ei täida kõrghaljastuse funktsiooni, kuid see aitab leevendada pinnakatmise mõjusid, puhverdada sademevett, suurendada rekreatiivset mõju ning parandada elurikkuse seisundit, pakkuda elupaika ja toitumiskohta mitmetele putukarühmadele.</p> <p>Vt 1. ja 42. seisukohad</p>
<p>36. Angelika Asper, 04.02.2025</p>	<p><i>Teie park on ilus. Niisiis, miks see maha lõigata ja järjekordne inimloomud monstrum sinna asetada? Ma küsin, sest olen hämmingus, et heade mõtete linn sellise kivi otsa praegu koperdab. Usun, et Siuru kultuurikeskuse asemel võiks ehitada rulapargi Tartu Kesklinna, sest austan rulatajaid nende hulljulguses ja nooruslikus pealehakkamises. See toob mu südamesse sooja tunde, mida suutis vaid jäljendada minu kadunud Abikaasa, kes oskas jalgadega teha trikke, mis võisid siseelundkonna rappuma panna. Jaaa, see oli võimas. Sama võimas võiks olla Tartu tsentrum, kus vuravad ringi noored ja vanad ja kobedad ning ei ehitada ühtegi Apollo kino juurde, sest nad on juudud. See on minu kiri Teile, Tartu. Lugege mu huultelt ja las linnapäa kaeb ka Minu kirja, et asjast sotti saada. P. S. Ma ei tea, mis see Arukülatee on, aga aru teil peas küll ei ole.</i></p>	<p>Vt 1. 35. ja 42. seisukohad</p>

<p>37. Märt Pöder, 03.02.2025</p>	<p><i>Linnavõimul kahtlemata on õigus ehitada hooneid, mida minu kui linnakodaniku või ka enamiku linnakodanikest hinnangul pole hädasti vaja, mida pole vaja sellisel kujul või sellises kohas vmt jne, kuid sellega ei tohi minu arvates kahjustada oluliselt elukeskkonda, sest selle säilimisele on linnaelanikel õigustatud ootus. Uueturu 1 plaanitava kultuurikeskuse rajamisega kaob Kesklinna piirkonnast keskmisest suuremate mõõtmega terviklik ja universaalselt ligipääsetav loodusala -- ligipääsetavuse või käidavusega kultuurikeskuse rajamist pargi asemele ju paljuski õigustataksegi!</i></p> <p><i>Planeeringus puuduvad tõsiseltvõetavad meetmed loodusliku puhkeala kadumise korvamiseks, sj tervikliku ala asendamine väiksemate tuunitud taimestikuga lapikestega ei asenda päriselt funktsiooni, mis suurel ligipääsetaval alal on olnud linnaelanike jaoks (alates laatadest ja spordipidudest kuni Autovabaduse pst üritusteni, unustamata ka funktsiooni igapäevase loodusalana, kuhu astuda kõrvale tihedast liiklusest ja inimesummast).</i></p> <p><i>Lisaks sellele ei paista detailplaneeringu ja keskkonnamõju tasakaalustavate meetmete seletustest, kuidas korvatakse puude mahavõtmine, sest asendamiseks on märgitud ainult väiksem osa puudest, kuid ülejäänud puude asendamine on jäetud lahtiseks või on need ilma põhjenduseta määratud likvideerimisele.</i></p> <p><i>Ka pole asendatavate puude puhul selgitatud, kuidas ja mis aja jooksul võiks need kasvada nii suureks, et võiks praeguste täiseas pargipuude pakutavat hüve reaalselt asendada ja kuidas korvatakse linnaelanikele kaotatud hüve puude kasvamise ajaks, mis eeldatavasti võtab 2-3 inimpõlve.</i></p> <p><i>Minu ettepanek on need puudused detailplaneeringus parandada ja leida viis kogu kaotatava pargiala ja kõigi eemaldatavate puude korvamiseks.</i></p> <p><i>Seejuures on juba praegu haljas- ja puhke- ning virgestusalade pindala Kesklinna elaniku kohta langenud 40m² piirile, mida rohealade planeerimisjuhend peab absoluutseks miinimumiks. Kui võtta lisaks arvesse alade paiknemist, ligipääsetavust</i></p>	<p>Vt 18. 22. ja 42. seisukohad</p> <p>Planeeritud puude liigid ja nõuded istikutele pannakse paika ehitusprojekti faasis. Erinevate puude liigid on erineva kasvukiirusega, suurt rolli mängib ka ettevalmistatud kasvupinnas. Uute istikute nõuded tulevad standardist EVS 939-2:2020 Puittaimed haljastuses.</p> <p>Rohe- ja puhkealasad on (aluseks üldplaneering) 43 m² kesklinna elaniku kohta (kuni 300 meetrit elukohast, ligikaudu 5 minuti tee jalgsi), seejuures on arvestatud Uueturu tn 1 krundist poole suurusega.</p>
---	---	--

	<p><i>(nt Toomemägi pole universaalselt ligipääsetav) ja tegelikku koormust Kesklinna rohealadele kaasates mitte-elanikud, on nende hulk ilmselt juba ammu allpool soovitatud miinimumi.</i></p> <p><i>Detailplaneeringus pole neid negatiivseid elukeskkonna muutusi ilmutatud kujul välja toodud ja pole toodud välja ka allesjääva tervikliku pargipinna pindala, mis paistab langevat alla 10 000m² piiri, mis tähendab Keskpargi välja langemist ülelinnalise puhkeala staatusest.</i></p> <p><i>Linna kõige käidavam kergliiklusmagistraali kõrval on Keskpargil aga faktiliselt ülelinnaline tähendus ja tähtsus -- ka sellele funktsioonile ei näe planeering ette asendust ei vahetult planeeringualal ega linnakeskuses laiemalt, mida võib ilmselt lugeda tegemajätmiseks varasemas planeerimisfaasis, kus sarnaseid ettepanekuid samuti tehti.</i></p>	<p>Planeeringuga määratud suurim lubatud ehitisealune pind Uueturu tn 1 krundil on 10 666 m² ning säilib pargialast vähemalt 10 667 m². Arvestades, et ala seotakse jõe-äärse puhkealaga, lisatakse haljastust Vabaduse puisteele, parandatakse jalakäijate ja jalgrattaga liikumise võimalusi ning kitsendatakse sõiduteed, muutub rohe- ja puhkeala pigem kvaliteetsemaks ülelinnaliseks puhkealaks võrreldes tänasega.</p>
<p>38. Aivar Georg, Riina Georg, Tiiu-Liia Knaps, Udo Knaps, 03.02.2025</p>	<p><i>Kuigi kultuurikeskus on vajalik, ei nõustu me selle asukohaga Tartu Keskpargis.</i></p> <p><i>Kultuurikeskusele on võimalik leida linnas sobivam asukoht, ka kesklinnas leidub teisi kohti ja neid on pargi säilitamise pooldajate poolt korduvalt pakutud.</i></p> <p><i>Miks ei otsi KOV lahendust kultuurihoonele uue asukoha näol ja miks ikkagi ei väärtusta otsustajad Keskparki? Kas on mängus ärihuvid, et kuna ärihoonet parki mingi põhjandusega ei saaks lubada, hoitakse muud alternatiivsed kohad ärihoonetele, sest neis pole parki ees. Kas parki lõhkuda võib siis kultuurihoone?</i></p> <p><i>Keskkonnamõju strateegiline hindamine on kahetsusväärset deklarativne ja eksitavalt optimistlik. Vaatamata KSH järeldustele siiski vana kõrghaljastusega roheala vähendamine ja osaline uushaljastus ei paranda linnas elukeskkonna kvaliteeti. Ka samas mahus noored puud ei asendaks vana, pikka aega samal kohal kasvanud ja kujunenud haljastust...</i></p> <p><i>Kokkuvõttes oleme täielikult vastu detailplaneeringule kultuurihoone sobimatu asukoha pärast. Asukoht lõhuks pargi, raiudes sellest suure</i></p>	<p>Vt 1. ja 42. seisukohad</p> <p>Täiendavate teadlaste arvamuste järele ei ole vajadust, kuna planeeringu koostamisel on olnud kaasatud erinevad oma ala tippspetsialistid ja eksperdid ning lahenduse väljatöötamisel tuginetud erinevatele uuringutele (leitavad kodulehel). Planeeritavast lahendusest tulenevad negatiivsed mõjud on hinnatud ja leevendavad meetmed välja toodud detailplaneeringu KSH koostajate poolt.</p>

	<p><i>osa ja asendades mahuka hoonega. Kultuurihoonet ei saa rajada kauni ja erilise roheala kahjustamise hinnaga.</i></p> <p><i>Küsige palun ka teadlaste arvamust, KSH eksperdid töötlevad ja tõlgendavad vaid olemasolevaid andmeid. KSH eksperdid pole ise uuringuid ja ekspertiise pädevad tegema (hädavajadusel tellivad uuringuid loodusekspertidelt, kuid pigem ei telligi).</i></p> <p><i>KSH lähtub tellija ideedest ja kallutatud, mis ei ole kahjuks erandlik olukord.</i></p>	
<p>39. Janek Maat, MTÜ Päästame Tartu Keskpargi, 03.02.2025</p>	<p>1. Detailplaneeringusse lisada „ Lisa 6“ alla viide dokumendile, mis tõendab, et Tartu linn on kaalunud ja analüüsinud erinevaid asukohti suuremahulise ühiskondliku hoone (kultuurikeskuse) püstitamiseks ja Uueturu 1 krunt on osutunud analüüsi tulemusel parimaks valikuks.</p> <p>2. Detailplaneeringusse lisada „ Lisa 6“ alla viide dokumendile, mis tõendab, et Tartu linn on kaalunud ja analüüsinud Uueturu 1 krundi sihtotstarve osakaalu ja analüüsi tulemusel parimaks ostunud osakaalud 50% haljasala maa, 50% kultuuriasutuse maa.</p> <p>3. Detailplaneeringusse lisada rahvaküsitluse korraldamise nõue pargi arvelt suuremahulise hoone ehitamise kohta, toetudes kohaliku omavalitsuse korralduse seadusel §2 lg2 p2.</p> <p>4. Detailplaneeringust ei nähtu, et Uueturu 1 krundile on koostatud hoone mahu- ja paigutuseanalüüs, selgitamaks välja parki sobiv hoone maht ning tagamaks pargi ja kõrghaljastuse maksimaalne säilumine ja et tagada Tartu linnapea Urmas Klaasi avalikkusele antud lubaduse täitmine, et planeeritav hoone sobitub mahult parki ja</p>	<p>Mitte arvestada</p> <p>39.1, 2, 3. Asukohakaalutlused on tehtud üldplaneeringu koostamise käigus. Vt 1. ja 42. seisukohad</p> <p>Detailplaneeringu koostamisel lähtutakse planeerimisseadusest (PlanS). Kaasamine toimub vastavalt PlanS-le, mis ei näe ette rahvahääletuse korraldamist ehitusõiguse määramisel, vaid menetluskorra, mille kohaselt maa omanikul on õigus teostada oma omandiõigust ja kõikidel isikutel on võimalus avaldada sellel kohta oma aramus. Ruumiline planeerimine on kohaliku omavalitsuse pädevuses.</p> <p>Tartu Linnavolikogu on valitud rahva poolt hääletustulemuste alusel. Tartu Linnavolikogu kehtestas Tartu linna üldplaneeringu 07. oktoobri 2021. a otsusega nr 373. Üldplaneering on kehtiv ja siduv õigusakt.</p> <p>Detailplaneeringu koostamise eesmärk on eelkõige üldplaneeringu elluviimine ja planeeringualale ruumilise terviklahenduse loomine. Uueturu tn 1 krundile on üldplaneeringuga seatud eesmärgiks kesklinna toimimist tugevalt kujundava dominandi- kultuurikeskuse ehitamine.</p> <p>39.4. Südalinna kultuurikeskuse ruumiprogramm ehk suurus on väljatöötatud koos sinna kolivate asutuste (linnaraamatukogu ja kunstimuseum) ja ekspertidega (sündmuskeskus jms). Hoone peab vastama nimetatud asutuste vajadustele ja see seab mahule</p>

	<p>planeeritavat hoonet ei ehitata pargi asemele ja kõrghaljastust ei puututa. Tellida detailplaneeringu lisana Uueturu 1 krundile hoone mahu- ja paigutuseanalüüs. Ning seada hoone mahu- ja paigutuseanalüüsi tulemused arhitektuuri ja ehituslikeks tingimusteks (sh. hoone suurimad lubatud ehitsealused pinnad).</p> <p>5. Detailplaneeringu joonisel näidata maa-aluse osa välisseina kontuur arhitektuurivõistluse võidutöö baasil.</p>	<p>oma piirangud. Leitud on optimaalne lahendus. Vt lisaks 33. seisukohad.</p> <p>Hoone täpsem kuju ja arhitektuurne lahendus on leitud rahvusvahelise arhitektuurivõistlusega, kus võidutöö väljavalimisel osalesid erinevate alade eksperdid ning mis kvalifitseerub soovitud analüüsiks.</p> <p>Žürii leidis, et võidutöö on teistest töödest selgelt eristuv ja terviklikult läbimõeldud arhitektuurilahendus. Hoone on väga tugeva linnaehitusliku kontseptsiooniga, viidates uue väljaku-ruumiga tundlikult siin paiknenud turuplatsile, hoides selle kaudu koha ajaloolist mälu. Lahendus arvestab uue kultuurikeskuse hoone kui laiema kultuurielu võimestaja ja linnaruumis uue sümbolhoone rolli kandmisega, luues Emajõe poole efektse peasissepääsu, mis koos avaliku väljakuga kulgeb katkematu jalakäijate ruumina üle Vabaduse puiestee kuni jõeni. Väliruumi kontseptsioon on põhjalik ja tasakaalustatud, täites kõiki olulisi eesmärke nii elurikkuse kui ka linnaruumi funktsionaalse kasutuse seisukohast. Hoone arvestab inimese mõõtmega ruumis, sulandudes igal küljel hästi ümbritseva linnaruumiga ning aktiveerides tänavaruumi mitmete sissepääsudega.</p> <p>Zürri kaalus kõiki asjaolusid, võistluse lähteülesande koostas linnavalitsus, tuginedes uuringutele (leitavad kodulehel). Võistlusülesanne tugines volikogus kinnitatud DP algatamisele, sh muinsuskaitse eritingimustele, ja ÜP-le.</p> <p>Hoone asukoht ja ehitusjooned on määratud muinsuskaitse eritingimustega, arvestades ajaloolist hoonete paigutust. Hoone asukoha valikul on arvetatud mh asjaoluga, et pargiala säiliks võimalikult kompaktsena.</p> <p>39.5. Joonisel on näidatud maa-alune hoonestusala, mille sisse jääb projekteeritav maa-aluse osa kontuur, mille eraldi planeeringu joonisel väljatoomine ei ole põhjendatud, sest erinevalt maapealsest kontuurist ei ole sel ruumilist mõju.</p>
--	--	--

<p>6. Detailplaneeringu joonisel näidata kontuurjoonena hoone maaluste osade ehitamiseks vajaliku sulundseina ligikaudne asukoht arhitektuurivõistluse võidutöö baasil. Esitada tabelina tekkiva suletud või mõtteliselt suletud alade pindalad krundipõhiselt ja arvutada vastavad osakaalud krundi pindalast.</p> <p>7. Detailplaneeringu juurde lisada Eesti Kaitseväge, Kaitseleidu, Kaitseväge Akadeemia ja muude oluliste organisatsioonide kooskõlastatud graafiline materjal, 3d visuaalseeringud ja animatsioon, mis näitab ja tõestab, et kitseneval Vabaduse puiesteel on võimalik läbi viia esinduslikke aastapäevaparaade ja muid üritusi.</p> <p>8. Detailplaneeringus esitada krundipõhiselt haljastusprotsendid ja esitada võrdlustabelina „Olemasolev ja DP järgne“.</p> <p>9. Detailplaneeringus esitada krundipõhiselt tabelina likvideeritavate ja istutatavate puude arv.</p> <p>10. Detailplaneeringus esitada likvideeritavate puude ja põõsaste kohta asendusistutuse arvutus. Vajaduse korral järgid asendusistutuse arvutuse puhul teiste omavalitsuste praktika nt. Tallinn.</p> <p>11. Detailplaneeringus mitte määrata kohustuslikku ehitusjoont, kuna see ei võimalda järgida keskkonnamõjude strateegilise hindamise ettepanekuid ja soovitusi olemasoleva väärtusliku kompaktsel haljastuse säilitamisel. Antud detailplaneeringu lahendus sunnib maha võtma suurel hulgal kõrghaljastust.</p>	<p>39.6. Sulundseina asukoht on projekteerimisel ja ehitamisel lahendatav ülesanne, mitte detailplaneeringus.</p> <p>39.7. Detailplaneering on kooskõlastatud vastavalt planeerimisseadusele ja Vabariigi Valitsuse määrusele <i>Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused</i>.</p> <p>39.8, 9, 10. Detailplaneeringus on määratud Uueturu tn 1 krundil suurim lubatud ehitisealune pind ja vajadus säilitada vähemalt 50% ulatuses pargiala, st et krundi haljastuse protsent on vähemalt 50. Haljastuse hulka loetakse üldplaneeringukohaselt ka jalgteed, mänguväljakud jms. Vabaduse pst 1c krundi osas on määratud tingimus, et kuni 1/3 ehituskeeluvööndi vähendamise alast (v-a kalda-äärne 5 m laiune ala) võib olla kaetud tehispindadega. Vabaduse pst 1a krundil, Uueturu tänav T1 ja Küüni tn T1 krundil (tee maal ega parkimisehitise maal) haljastustingimusi ei määrata, kuid tänavad liigendatakse tänavahaljastusega, st võrreldes olemasoleva olukorraga lisandub haljastus. Planeeringus on toodud ka planeeritud lahenduse kohane ülevaade ja võrdlus olemasoleva olukorraga puude ja infiltreeruva pinnase osas. Projekteerimisel andmed täpsustuvad. Täiendavad asendusistutuse asukohad, põhimõtted ja proportsioonid otsustatakse eraldiseisvalt käesolevast detailplaneeringust.</p> <p>39.11. Kohustuslik ehitusjoon on määratud muinsuskaitse eritingimustega, arvestades ajaloolist hoonete paigutust. Hoone asukoha valikul on arvestatud muuhulgas asjaoluga, et pargiala säiliks võimalikult kompaktsena.</p>
--	--

	<p>12. Detailplaneeringus esitada parema informatiivsuse saamiseks krundipõhiselt ehitisealused pinnad arhitektuurivõistluse võidutöö baasil.</p> <p>13. Detailplaneeringus lisada „Ehitise ehituslikud, arhitektuurilised ja kujunduslikud tingimused „ alla nõue, et mitte planeerida Tartu Kunstimuuseumi ruume -1. korrusele. See nõue tagab Tartu Kunstimuuseumile väerika asukoha hoone maapealsetel korrustel, välistab kunstimuuseumi uputuse riski suure vihmaajaga ja halbade asjaolude kokku langemise korral ning tagab ka Tartu linnapea Urmas Klaasi avalikkusele antud lubaduse täitmise, et rahvusvahelistele nõutele vastavad näituseruumid saavad olema planeeritava kultuurikeskuse 1. korrusel.</p> <p>14. Detailplaneeringus lisada „Ehitise ehituslikud, arhitektuurilised ja kujunduslikud tingimused „ alla nõue, et planeeritava kultuurikeskuse ehitamisel ei tohi kasutada agressorriikide ja sanktsioneeritud ettevõtete ehitusmaterjale ja muid tooteid. Ehitusmaterjalide ja muude toodete päritolu peab olema tõendatud.</p> <p>15. “Keslinna pargi seisundi, elurikkuse ja ökoloogilise sidususe analüüsis“ on esile tõstetu Uueturu 1 ja lähiala olemasolevat olukorda, kus haljastus osakaal on 40% ja hoonestus ja kõvakattega ala on kokku 60%. Detailplaneeringust selgub, et kogu alal haljastuse osakaal hoopiski vähenenb ja langeb 37.6% peale. Avalikkusele lubatud eesmärk on olnud, et olemasolev olukord muudetakse paremaks. Detailplaneeringus määrata kogu ala haljastuse osakaal 60% ja hoonestus ja kõvakattega ala osakaaluks 40%. Juhime tähelepanu, et katusehaljastus ei lähe haljastuse osakaalu arvutuses arvesse, kuna see ei ole infiltreeruv pinnas.</p>	<p>39.12. Kruntidele kavandatud ehitusõigus on planeeringu põhijoonisel kajastatud.</p> <p>39.13. Vastavalt PlanS ei ole detailplaneeringu ülesanne hoone siselahenduste määramine. Kunstimuuseumi asukoht hoones määratakse projekteerimisel koostöös Kunstimuuseumiga.</p> <p>39.14. Vastavalt PlanS ei ole detailplaneeringu ülesanne ehitusmaterjalide täpne välja toomine ega ka tootjate/edasimüüjate nimetamine. Sanktsioneeritud ettevõtet määrab vabariigi valitsus ja nendest lähtutakse ehitushanke korraldamisel.</p> <p>39.15. Kogu planeeringuala puhul on tegemist alaga, mis hõlmab ka väljakujunenud taristut (sh Vabaduse pst ja Uueturu tn), mida ei likvideerita käesoleva planeeringuga. Eeltoodule tuginedes ei ole proportsioon 60% haljastus, 40% hoonestus ja kõvakate antud asukohas põhjendatud ega tulene ühestki õigusaktist. Vastavalt üldplaneeringule on roheala peamiselt puhkamiseks ja virgestuseks mõeldud, avalikult kasutatav, loodusliku maa, pargi, parkmetsa või muu vastava maakasutuse juhtotstarbega maa-ala, kuhu on lubatud väiksemahuliste puhkeotstarbeliste ehitiste püstitamise. Krundi haljastuse hulka loetakse ka mänguväljakud ja jalgteed ning muud välipuhkust võimaldavad rajatised. Detailplaneeringus on arvestatud üldplaneeringukohaseid nõudeid, tagatud on 50% ulatuses pargiala säilimine ja selle rekonstrueerimine Uueturu tn 1 krundil.</p>
--	---	--

	<p>16. Detailplaneeringusse lisada rahvaküsitluse korraldamise nõue planeeritava hoone fassaadi värvilahenduse kohta, toetudes kohaliku omavalitsuse korralduse seadusel §2 lg2 p2. Linnaelanikud on väga tundlikud hallide, mustada ja muude tumedate värvitoonide suhtes.</p> <p>17. Detailplaneeringust ei nähtu meetmeid, mis vähendaksid Uueturu ja Küüni tänavate ristumisalas esineva soojussaare mõju.</p> <p>18. Detailplaneeringust ei nähtu meetmeid, mis looksid sidusa rohekoridori Uueturu pargi ja Emajõe äärese rohekoridoriga.</p> <p>19. Lisada detailplaneeringusse evakuatsiooniskeemid varjendist, mis selgitaks välja hoone maapealsest osast sõltumatute väljapääsukohtade vajaduse.</p> <p>20. Detailplaneeringus näha ette Uueturu tänava T1 hoonete suurima lubatud maa-aluse ehitisealuse pinnana 2000 m², mis võimaldaks maa all rajada parkla 2 tasandil.</p> <p>21. Detailplaneeringus näha ette Uueturu tänava T1 hoonete suurima lubatud maapealse ehitisealuse pinnana ~500 m², mis võimaldaks panduse kohale ehitada katuse vältimaks maa-aluste korruste üleujutuse riski suurte vihmasadude korral.</p> <p>22. Kaaluda maa-aluste Uueturu tänava T1 ja Vabaduse puiestee 1a maa-aluste parklate ühendamisvõimaluse loomist.</p>	<p>Arvestades, et planeeringuala tänavatele lisatakse haljastust, sõiduteede ala väheneb ning säiliv pargiala muudetakse liigirikkamaks, võib eeldada, et olukord muutub paremaks.</p> <p>Ettepanekus viidatud töös on muu hulgas toodud, et haljaskatus aitab leevendada pinnakatmise mõjusid, puhverdada sademevett, suurendada rekreatiivset mõju ning parandada elurikkuse seisundit. Mida liigi- ja õiterohkem on haljaskatus, seda parem: haljaskatused saavad pakkuda elupaika ja toitumiskohta mitmetele putukarühmadele.</p> <p>39.16. Planeeringuga ei määrata hoone fassaadi värvust. Projekteerimisel on kavas kasutada fassaadimaterjalina puitu, mis ajas võimalikult kaua kestab, selle värv aja jooksul muutub. Arhitektuurne lahendus on projekteerimise küsimus ja see luuakse ja valitakse vastava kvalifikatsiooniga ekspertide poolt.</p> <p>39.17, 18. Vabaduse pst muudetakse kitsamaks, tänavale kavandatakse kõrghaljastus, ka Uueturu tänavale kavandatakse haljastust, täpne lahendus selgub projekteerimisel.</p> <p>39.19. See on projekteerimise küsimus - planeeringus ei saa sellist tehnilist detaili määrata.</p> <p>39.20. Linna hinnangul on planeeritu piisav. Planeeringu elluviimisel parkimiskohtade arv piirkonnas kokkuvõttes suureneb ligikaudu 100 koha võrra.</p> <p>39.21 Arvestada, täiendada seletuskirja ja sätestada Rambi peale on lubatud rajada katus (ehitisealuse pindalaga kuni 500m²) mis võib olla astmestik või tribüün koos katusega (kõrgus maapinnast ca 6m).</p> <p>39.22. Ühendust pakutakse võimaliku turuhoone parkla aluse parklaga, kuid see ei ole võimalik, sest eeldaks tunnelkollektoriga ristumist, mis aga tuleb säilitada.</p>
--	---	---

	<p>23. Detailplaneeringusse lisada „Müra-, vibratsiooni- ja muud keskkonnanähtused“ alla ajutise ohutuspiirdeaia minimaalne kõrgus ja läbipaistvustegur, mis tagab langetatava kõrghaljastuse varjamise, et linna elanikkonna traumeerimine oleks välditud (sh. naaberhoonete kõrgematelt korrustelt).</p>	<p>39.23. Ajutise ohutuspiirdeaia minimaalne kõrgus ja läbipaistvustegur ei ole detailplaneeringu küsimus.</p>
<p>40. Martin Menert, 03.02.2025</p>	<p><i>Tartu linn on kasutanud südalinna kavandatava kultuurikeskuse (SÜKU) teemalises retoorikas väljendit „parki ehitamine“. Seda mõistame kui sobitamist pargi olemasoleva miljööga. Praegune võidutöö on tähenduslikult midagi muud – pigem pargi muutmise haljastuselemente sisaldavaks tehnogeenseks alaks. Käesoleva ettepaneku lisas Joonisel 1 on toodud mõõtkavas 1:2500 võrdlus Tartus asuva Keskpargi ja Bonnis (linn Saksamaal) paikneva Hofgarten'i vahel (kaardiandmed: OpenStreetMap). Kaardil märkame Hofgarten'i servas ristikujulist hoonet, mis täidab raamatukogu ja kunstimuseumi funktsiooni – täpselt sedasama, mis ootused on Tartu linn seadnud SÜKU-le. Hofgarten'i kunsti-raamatukoguhoone puhul on võimalik ausalt väita, et see on „ehitatud parki“, „asub pargis“ või „sobitub pargiga“. Märkame geomeetrilist harmooniat, et hoone asub pargi keskteljel ja on pööratud vaatega pargi keskosa suunas. Samuti on pargi serva oskuslikult projekteeritud mänguplats. SÜKU võistlustööde hulgas leidub samuti töö, mis arvestab Keskpargi praeguse geomeetriaga – järgib pargi diagonaale ja Uueturu tänava poolset serva. Kirjeldatud lahenduse eelis on samuti asjaolu, et park jääks päris pargiks edasi, sest peale Uueturu tänava kahe puuderivi jääksid ülejäänud pargi topeltalleed terviklikuks.</i></p> <p><i>Palun Tartu linnal jõuda selgusele järgmistes küsimustes:</i></p> <p><i>(1) Keskpargi ehituslikku ja muinsusväärtust ei määra vaid üks sajanditagune hoonestuse joon – park oma praeguses vormis on sama tähtis arhitektuurne tervik. Täpselt sellise geomeetriaga, nagu see paistab lennukilt, pargis jalutades või piknikul viibides. Suurema osa pargi praegusest taristust täidavad heas seisundis vanad pärnad,</i></p>	<p>Mitte arvestada</p> <p>Olemasolev park ei ole geomeetiline tervik, vaid linnaarhitekt Matteuse kiiruga tehtud asendusplaan eesmärgiga säästa ala nõukogudeaegsetest koledatest hoonetest ja oodata õiget aega väärrika objekti rajamiseks. Puuduvad andmed, et pargi ehituseks oleks üldse projektigi tehtud, rääkimata arhitektuurse ansambli kavandamisest. Park kujundati kvartali piirjoonte puuridadega tähistusena ja nende vahele diagonaalsete käiguteede rajamisega. Pargil on kahtlemata oma lugu, kuid ajaveetmiskohana ega elurikkuse seisukohast ei ole praegune olukord hea ning vajab seetõttu niikuinii muutmist.</p> <p>Täpne läbikaevatav ala selgub projekteerimisel. Haljastuse rajamisel, säilitamisel või asendamisel tagatakse standardikohased nõuded kasvutingimustele. Detailplaneeringus on näidatud maa-alune hoonestusala, mille piires on lubatud kaevata hoone jaoks sügavam auk. Samuti võib kaevetöid teostada mujal, näiteks tehnovõrkude paigaldamiseks, kuid kaevetööde teostamisel, samuti muul ehitustegevusel või ka kasutamisel tuleb tagada, et säilitamiseks määratud puud ei saa kahjustada. Planeeritud on säilitada puud, mis ei jää ehitusele ette.</p> <p>Linn on oma ruumilise, sh kesklinna arengu üldisemate suundumuste määratlemisel lähtunud muu hulgas üleriigilises planeeringus Eesti 2030+ toodust, kus on rõhutatud linnade planeerimisel nende kompaktsuse säilitamise ja sisestruktuuride tihendamise vajadust. Samuti arvestab linn Tartumaa maakonnaplaneeringu põhimõtteid, kus rõhutatakse Tartu linnakeskuse regionaalset tähtsust. Üldplaneeringuga</p>

mis loovad täpselt õige pargimiljöö koos kahe avara piknikualaga. Kui ütleme, et lisame sellesse midagi, nt hoone, peaksime tagama, et olemasolev ansambel ei muutuks tundmatuseni. Eeskujulik toimiv näide on Hofgarten'i park.

(2) Sõltumata valitud arhitektuursest lahendusest tuleb kodanikele edastada joonised, mis näitaksid läbikaevatava ala maksimaalset piiri – just selle järgi on võimalik järeldada, mitu pargis kasvavat puud jäävad püsivamalt kasvama peale ehituse lõppu, mitte ei kuiva ära juba järgmisel aastal. Lahendus, kus juurtele mõeldud ruumala vähendatakse ja hiljem kärbitakse võra, pole samuti aus inimeste suhtes, kelle jaoks kõnealuse maa-ala sihtotstarve on park.

(3) Vajame mõttemustri muutust linnaplaneerimises. Uute hoonete planeerimisel tuleb ka olemasolevate vanade tervete puudega arvestada kui linna täisväärtusliku osaga. Tänapäevane praktika on arhitektide seas paraku see, et puud saab alati eemaldada ja uutega asendada. See ei peegelda mitte kuidagi austust looduse vastu ega taoliste arhitektide arusaama inimese rollist looduse osana.

rõhutatakse kesklinna eelisarengut, selle tihendamist ja keskusfunktsioonide osakaalu ning kvaliteedi tõstmist. Rõhutatakse muu hulgas ka kesklinna tähtsust aktiivse kultuurielu toimumiskohana. Tartu linna morfoloogia – linnaruumi kompaktne kuju – annab väga tugevaid eelised jätkusuutliku ning säästva arengu põhimõtetest lähtuva linnaruumi kujundamisele. Haljasala vähenemine, mida kompenseeritakse haljastuse kvaliteedile täiendava tähelepanu pööramisega ja tänavahaljastuse lisamisega, on vaid üks komponent mõjudespektri tervikpildis, mis ei saa olla ainukeseks aluseks strateegilise otsuse langetamisel. Selgitame, et linn on koostöös spetsialistide ja kodanikega kaalunud erinevaid võimalikke viise kesklinna elavdamiseks ning tugeva linnasüdame arendamiseks koos rohealade elurikkuse suurendamisega. Uueturu tn 1 kinnistule on üldplaneeringu järgi ette nähtud rajada kultuurikeskus. Kultuurikeskuse näol on tegemist olulise kultuurihoonega, kuhu kavandatakse kaasaegsed võimalused Tartu linnaraamatukogule ja Tartu kunstimuseumile. Täiendavalt on hoonesse ette nähtud ruumid erinevateks üritusteks ja vaba aja tegevusteks. Selleks, et tagada parim kättesaadavus niivõrd olulisele asutusele ning tugevdada kesklinna tervikuna, on Uueturu tn 1 kinnistu parim võimalik koht kultuurikeskuse rajamiseks. Linn on juba enne detailplaneeringu koostamist liigilt kõrgema üldplaneeringuga kaalunud alternatiivseid asukohti, kuid veendunult otsustanud, et Uueturu tn 1 krundile valitud asukoht on parim ja ainuvõimalik. Linn rõhutab, et valitud asukohta kavandatud hoone seob ajaloolist ja uut kesklinna nii ruumiliselt kui funktsionaalselt ühtselt toimivaks organismiks, asub jalakäigusuundade ristumisel ja on seega parim asukoht aastaringselt toimiva kultuurisündmuste ja kultuurile suunatud vaba aja veetmise asukohana. Detailplaneering on likvideeritava haljastuse kompensatsiooniks ette näinud meetmed elurikkama haljastuse kavandamiseks, muutnud Vabaduse pst meeldivaks

		<p>avaliku ruumi osaks ning tugevdanud sidusat linnaruumi Emajõe ja Küüni tn vahelisel alal. Toome täiendavalt esile, et juba kesklinna üldplaneeringu keskkonnamõju hindamise aruandes tunnustatakse üldplaneeringu peamist eesmärki, milleks on kesklinna elavana hoidmine, mis võimaldab linnaruumi jätkusuutlikku kasutust ja eeldab nii funktsionaalset kui ka hoonestuslikku tihendamist.</p> <p>Tartu linnaplaneerimises võimalusel alati eelistatakse olemasoleva kõrghaljastuse säilitamist uuega asendamisele.</p>
<p>41. Vambola Tiik, 03.02.2025</p>	<p><i>Et paremini mõista alljärgnevat, pean vajalikuks formuleerida oma seisukoha "roheline mõtteviisi" asjus. Minu jaoks tähendab "roheline mõtteviis" mitte ilmtingimata faunat ja floorat, vaid täna tehtavaid jätkusuutlikke otsuseid, mille eest on tänulikud meie lapsed ja lapselapsed.</i></p> <p><i>Igasugune puude loendamine, mõistega " elurikkus" manipuleerimine ja "roheline religiooni" pealesurumine pole jätkusuutlik tulevikku suunatud tegevus, vaid marginaalide banaalne populism.</i></p> <p><i>Minu ettepanekud SIURU detailplaneeringu asjus:</i></p> <p><i>1. Kesklinna park tuleks täiesti ümber kujundada südalinna puhke- ja meelelahutuslaks. Laste tegevused, spordiga tegelemised ja kontserdid elik kõik need tegevused, mida imiteeriti "Autovabaduse puiesteel", võiksid üle kanduda endisesse Kesklinna parki.</i></p> <p><i>Kui kõik vajalik pakitud, tuleks lisada sinna sobiv haljastus, mitte aga vastupidi. Mõistan, et see võib esialgu vastuseisu tekitada, kuid uskuge, kümne aasta pärast on kõik juba hästi ja 50 aasta pärast ollakse tänastele otsustajatele tänulikud.</i></p> <p><i>2. SIURU jõepoolne konsool tuleks konstruktsiooniliselt muuta nii (kaotada vahepostid), et selle alla saaks paigaldada korraliku lava ja lae külge vajalikud fermid valgustuse ja helitehnika tarbeks.</i></p>	<p>Esitatud ettepanekud on edastatud projekteerijatele</p> <p>41.1. Planeeringu koostamisel on otsitud tasakaalu roheala kui ka linnaruumi funktsionaalse kasutuse seisukohast. Vähemalt pool pargist säilib ja rekonstrueeritakse koos hoone kavandamisega terviklikuks avalikuks ruumiks, mis seotakse jõeäärse puhkealaga, väljaku ja astmestikuga kuni jõeni. Pargialale on kavandatud jalgteed ja puhkealad, mängualad ja atraktsioonid erinevatele vanusegruppidele jm. Planeeritud lahendus võimaldab ka edaspidi alal üritusi korraldada ning loob selleks kaasaegsed ja mitmekesised eeldused, seejuures on kavas rajada Siuru ja Emajõe vahele väljak, kuhu on võimalik vajadusel paigaldada lava ja istekohad jms. Projekteerimisel tehakse parim, et ala kvaliteet paraneks</p> <p>41.2. Vastavalt PlanS ei ole detailplaneeringu ülesanne hoone konstruktsiooniliste lahenduste määramine. Detailplaneeringus ei määrata ehitusdetalle.</p>

	<p><i>Seda selleks, et poleks vaja kontserditeks ehitada kogu lavaauku/katust, vaid see tekiks konsoolist endast. See suunaga jõe poole plats oleks parim seni nii populaarsete suvekontserdite korraldamise alaks, mida ei tohiks siis ka liigselt koormata haljastusega. Kaasnev võimalus võiks olla lava sama konsooli alla, aga suunaga juba piki Vabaduse puiesteed. Ülioluline on tekitada ehitisega võimalikult palju funktsioone ja lahendusi.</i></p> <p><i>3. SIURU ehituseks tuleks kasutada sellesse linna sobivaid ja tänapäevaseid ehitusmaterjale. Taaskord tuleks jätta see tarbetu populism ja justkui pargipuude mahavõtmise kompenseerimine puitehitusmaterjalidega - miks ennast niimoodi petta. Kui on otsused tehtud, siis tuleb nad parimal moel ka ellu viia ja "tare - tarekest" kesklinna kindlasti vaja pole!</i></p>	<p>41.3. Ehituseks kasutatakse tänapäevaseid materjale, fassaad tuleb puidust, tarekest ei tule.</p>
<p>42. MTÜ Roheline Pärnumaa ja Päästame Eesti Metsad MTÜ, 03.02.2025</p>	<p><i>Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on Tartu linna kodulehel nimetatud: ehitusõiguse määramist Uueturu tn 1 krundile kultuurikeskuse Siuru rajamiseks ning kogu planeeringuala kvaliteetseks ja inimsõbralikuks avalikuks ruumiks muutmine. MTÜ-de Roheline Pärnumaa ja Päästame Eesti Metsad hinnangul on tegemist eksitava väitega, kvaliteetse ja inimsõbraliku keskkonna määrab linnas ära just rohealade rohkus ja kvaliteet, mitte pargi lõhkumine ja enamuse pargist asendamine suurehitisega, tehiskeskonnaga. Ka planeeritav uushaljastuse osa ei asenda vana ökosüsteemi ja selle teenuseid. MTÜ-d Roheline Pärnumaa ja on täielikult vastu tänapäeval sobimatule, ajast maha jäänud planeeringule, kus soovitakse Tartu Keskparki ehitada kultuurikeskust: https://tartu.ee/et/kultuurikeskplaneering Kultuurikeskusele sobivaks kohaks on küll kesklinn, kuid arvestada tuleb samuti sellega, et linna olemasolevaid rohealasid on vaja hoida. Leida tuleb alternatiivseid asukohti kultuurikeskuse rajamiseks, varasemalt on neist juttu olnud, kui koguti üle 5000 allkirja Keskpargi säilitamise kaitseks. Alternatiivid on olemas.</i></p>	<p>Mitte arvestada</p> <p>Ei saa väita, et kvaliteetne ja inimsõbralik linn tähendab vaid rohealasid. Linn on oma ruumilise, sh kesklinna arengu üldisemate suundumuste määratlemisel lähtunud muu hulgas üleriigilises planeeringus Eesti 2030+ toodust, kus on rõhutatud linnade planeerimisel nende kompaktsuse säilitamise ja sisestruktuuride tihendamise vajadust. Samuti arvestab linn Tartumaa maakonnaplaneeringu põhimõtteid, kus rõhutatakse Tartu linnakeskuse regionaalset tähtsust. Üldplaneeringuga rõhutatakse kesklinna eelisarengut, selle tihendamist ja keskusfunktsioonide osakaalu ning kvaliteedi tõstmist. Rõhutatakse muu hulgas ka kesklinna tähtsust aktiivse kultuurielu toimumiskohana. Tartu linna morfoloogia – linnaruumi kompaktne kuju – annab väga tugevaid eelised jätkusuutliku ning säästva arengu põhimõtetest lähtuva linnaruumi kujundamisele. Haljasalade vähenemine, mida kompenseeritakse linnahaljastuse kvaliteedile täiendava tähelepanu pööramisega, on vaid üks komponent mõjudespektri tervikpildis, mis ei saa olla ainukeseks aluseks strateegilise otsuse langetamisel. Ka Tartu</p>

Tuletame meelde, et üle 5000 tartlase on veendunud, et Keskparki veel ühe Kaubamaja möödu hoone ehitamine on halb mõte. Heade mõtete linnale iseomast looduslähedast elukeskkonda tuleb hinnata ja väärindada — ning mitte mingil juhul vähendada.

Tasuks mõelda kultuuri tähendusele ja kultuurikeskuse tähendusele, kas see saab olla kultuurikeskus, mis ehitatakse looduskultuuri hävitamise hinnaga.

Fred Jüssi on öelnud (<https://kultuur.postimees.ee/8145739/fred-jussi-1935-2024-kuus-kaunist-motet-filmist-fred-jussi-olemise-ilu>):

«Ühe maa või rahva kultuuritaseme üle võib väga palju otsustada selle järgi, kuivõrd ta hoolib oma loodusväärtustest. Kui palju ta neile tähelepanu pöörab, kui uuritud need on, kui tuntud need on - ma mõtlen loodusväärtusi üldse - ja kui hoitud nad on. See on puhtalt kultuuri küsimus.»

Kultuurikeskusele tuleb leida teine asukoht, sest Keskpark ja väärtuslik kõrghaljastus peab säilima!

Väärtuslikule linna rohealale, mis säilitaks ja hoiaks ülikoollinna südames tervislikku, saastevaba ja kliimamuutusi leevendavat elukeskkonda, selliseid väärtusi pakkuvasse parki ei tohi planeerida ehitust, mis hävitab suure hulga terveid, täiskasvanud puid, Tartu Postimehe andmetel mitte paar puud, vaid lausa üle 90-100 puu. Pikka aega samal kohal kasvanud puudega Keskparki looduse ökosüsteem pakub hulgaliselt linna tehiskeskonda, saastet, kuumalaineid jne tasakaalustavaid hädavajalikke väärtusi, mida ei saa asendada.

Palun tutvuge Tartu Ülikooli teaduri, maastikuökoloogi Anneli Palo seisukohaga: <https://tartu.postimees.ee/7692125/anneli-palo-metsaokoloogiast-tartus-selle-voimalikkusest-linnas>, teadlane Anneli Palo:

"Kas ülikoolilinnas rätsepal tõesti pole kuube ega kingsepal saabast, kuigi loodusteadusi õpetatakse siin eesti keeles juba üle saja aasta? Koostamata on Euroopa Liiduga liitumisega kaasnenud arendusintensiivsust ohjeldav rohealade planeering (kohustus

maakonnaplaneering aastani 2030+ märgib, et ehkki ehitussurve on vähendanud sidusust Emajõe kallastel Tartu linnas, on barjäär ümbritsevate looduslike alade külluse tõttu tühine. Selgitame, et linn on koostöös spetsialistide ja kodanikega kaalunud erinevaid võimalikke viise kesklinna elavdamiseks ning tugeva linnasüdame arendamiseks koos rohealade elurikkuse suurendamisega. Uueturu tn 1 kinnistule on nii üldplaneeringu kui ka teiste linna arengudokumentide järgi ette nähtud rajada kultuurikeskus. Kultuurikeskuse näol on tegemist olulise kultuurihoonega, kuhu kavandatakse kaasaegsed võimalused Tartu linnaraamatukogule ja Tartu kunstimuuseumile. Täiendavalt on hoonesse ette nähtud ruumid erinevateks üritusteks ja vaba aja tegevusteks. Selleks, et tagada parim kättesaadavus niivõrd olulisele asutusele ning tugevdada kesklinna tervikuna, on Uueturu tn 1 kinnistu parim võimalik koht kultuurikeskuse rajamiseks. Linn on juba enne detailplaneeringu koostamist liigilt kõrgema üldplaneeringuga kaalunud alternatiivseid asukohti, kuid veendunult otsustanud, et Uueturu tn 1 krundile valitud asukoht on parim ja ainuvõimalik. See on ka kohtus läbi vaieldud ja Tartu Halduskohtu 21. aprill 2023 otsusega nr 3-21-2678 jäi üldplaneering keskpargi osas kehtima. Linn rõhutab, et valitud asukohta kavandatud hoone seob ajaloolist ja uut kesklinna nii ruumiliselt kui funktsionaalselt ühtselt toimivaks organismiks, asub jalakäigusuundade ristumisel ja on seega parim asukoht aastaringselt toimiva kultuurisündmuste ja kultuurile suunatud vaba aja veetmise asukohana. Detailplaneering on likvideeritava haljastuse kompensatsiooniks ette näinud meetmed elurikkama haljastuse kavandamiseks, muutnud Vabaduse pst meeldivaks avaliku ruumi osaks ning tugevdanud sidusat linnaruumi Emajõe ja Küüni tn vahelisel alal. Toome täiendavalt esile, et juba kesklinna üldplaneeringu keskkonnamõju hindamise aruandes tunnustatakse üldplaneeringu peamist eesmärki, milleks on kesklinna elavana hoidmine, mis võimaldab linnaruumi

	<p>aastaks 2030) ja ilmselt peagi jõustuv akt kohustab linnu kõiki looduslikke alasid kaitsma ja üldist rohealade osakaalu suurendama. Tartul on võimalik jätta mõned klassikalised ärivead tegemata ning säilitada-kujundada atraktiivne roheline linnakeskus.</p> <p>Rohealad pakuvad elanikele selliseid ökoloogilisi teenuseid, mida ei tee linna ettevõtted, näiteks õhust saasteainete, tolmu ja vihmavee kinnipüüdmine, müra hajutamine, päikese- ja tuulevari, lisaks tasuta tervislik puhkus ja elamuslikkus.”</p>	<p>jätkusuutlikku kasutust ja eeldab nii funktsionaalset kui ka hoonestuslikku tihendamist. Kuigi ka kõrghaljastus ja olemasolev park on väärtus, siis erinevate väärtuste kaalumise tulemusena on jõutud lahenduseni, mis säilitab pool olemasolevast pargist.</p> <p>Nõustume, et detailplaneeringu realiseerumine toob kaasa kesklinnas asuva kõrghaljastusega pargi pindala vähenemise kuni poole võrra ja pargipuude raiumine suurendab sellega kliimamuutuste mõju avaldumise riski Tartu kesklinnas. Osaliselt aitab pargi pindalalise osakaalu vähendamist kompenseerida läbimõeldud ja kvaliteetne linnahaljastus. Samas on oluline tagada linnakeskkonnas piisav haljasalade osakaal ehk pargi pindala vähenemist tuleb kompenseerida olemasolevate kõvakattega alade vähendamisega piirkonnas, pargi kui ökosüsteemi toimimise olulise parandamise ning ka mitmesuguste rohelahenduste kasutamisega hoone projekteerimisel.</p> <p>Rohe- ja puhkealasad on üldplaneeringu järgi 43 m² (rohevõrgustiku planeerimisjuhendi järgi tuleks tagada 40 m²) kesklinna elaniku kohta (kuni 300 meetrit elukohast, ligikaudu 5 minuti tee jalgsi), seejuures on arvestatud Uueturu tn 1 krundist poole suurusega.</p>
<p>43. TKM Grupp AS, 03.02.2025</p>	<p><i>TKM Kinnisvara Tartu OÜ (edaspidi Tartu Kaubamaja) teavitab, et on esitanud Tartu linnale 31.01.2025 ettepanekud Uueturu tn 1 (krundi ja lähiala (Kultuurikeskus Siuru) detailplaneeringusse (edaspidi detailplaneering või DP).</i></p> <p><i>Tartu Kaubamaja teavitab, et kuni meie varem esitatud märkuste lahendamiseni ja jooniste valmimiseni ning kuni Tartu Kaubamaja ja Tartu linna vahel on sõlmitu eraldiseisev leping, mis reguleerib rambiga seotud projekteerimist, ehitamist ja hilisemat haldamist, jääb Tartu Kaubamaja enda seni esitatud vastuväidete juurde.</i></p>	<p>Vt seisukohad punktis 44.</p>
<p>44. TKM Kinnisvara</p>	<p><i>1. DP Seletuskirja leheküljel 11 asendada järgmine tekst: Uueturu tänavale on suures osas kavandatud jalakäijate ja ratturite ala, st</i></p>	<p>Arvestada osaliselt</p>

**Tartu OÜ,
31.01.2025**

suurendatud on jalakäijate kasutuses olevat ruumi ja vähendatud sõidukite liikumist. Planeering võimaldab säilitada Tartu Kaubamaja teenindavad olemasolevad sisse- ja väljapääsud sõidukitele. Kultuurikeskuse teenindamiseks on planeeritud sõidukitele ramp. Ramp loob võimaluse ka kaubamajale soovi korral juurdepääsude kavandamiseks. Rambi täpne asukoht selgub projekteerimisel. Ristumine Vabaduse puiesteelega on reguleeritud valgusfooriga.

TKM KV sõnastuse ettepanek:

Uueturu tänavale on suures osas kavandatud jalakäijate ja ratturite ala, st suurendatud on jalakäijate kasutuses olevat ruumi ja vähendatud sõidukite liikumist. Kultuurikeskuse ja Tartu Kaubamaja, kuna detailplaneering toob kaasa Tartu Kaubamaja kehtiva detailplaneeringu liikluskorralduse muutmise vajaduse, teenindamiseks on planeeritud sõidukitele ühine ramp. Detailplaneeringuga nähakse ette nõue, millega tuleb edasise ehitusprojekti koostamise käigus arvestada: Tartu Kaubamaja olemasolev -1 korrusele sissesõit tuleb asendada ning projekteerida ja ehitada Tartu Kaubamaja rambile -1 korruselt nii sisse- kui ka väljasõit detailplaneeringuga kavandatavalt Siuru rambilt. Tartu Kaubamaja 0 korrusel asuv kaubaveo sisse- ja väljasõit ning olemasolev 0 korruselt senine väljasõit sõidukitele säilitatakse. Uueturu tänav jääb avalikku kasutusse. Juhul kui Uueturu tänav (ja sellel asetsev ramp) antakse avalikust kasutusest üle erakasutusse, siis tuleb Riia tn 1 kinnistu kasuks seada servituut tagamaks tasuta ja tähtajatu sisse- ja väljapääsu Uueturu tänavalt Riia tn 1 hoonesse. Siuru rambi asukoht täpsustub projekteerimisel, seejuures tuleb arvestada tingimust, et rambi välise tarindi lähim kaugus Tartu Kaubamaja hoone Uueturu tänav poolsest välisseinast on vähemalt 7,6 meetrit.

Rambi projekteerimisel tuleb arvestada, et sisse- ja väljasõidud Tartu Kaubamajja ning ristumised Siurusse liiklejatega oleksid ohutud ja mugavalt kasutatavad. Ramp ja sellega seonduv liikluskorraldus tuleb

Selgitame, et detailplaneering arvestab kehtiva Riia tn 1 krundi detailplaneeringu liikluskorraldusega, olemasolevate tingimuste ja väljaehitatud lahendustega, sh hoonesse sisse- ja väljapääsud. Samuti on arvestatud kaubamaja olemasolevate teenindusjuurdepääsudega, sh kauba- ja prügiautode liikumisega ning joonisel on näidatud sisse- ja väljapääs parklasse ja laadimisalale. Lisaks märgime, et kehtiv detailplaneering ei hõlma täies ulatuses Uueturu tänav T1 krundi ega määra sealset liikluskorraldust, seega ei ole õige väita, et uus planeering toob kaasa kehtiva planeeringuga määratud liikluskorralduse lahenduse muutmise vajaduse.

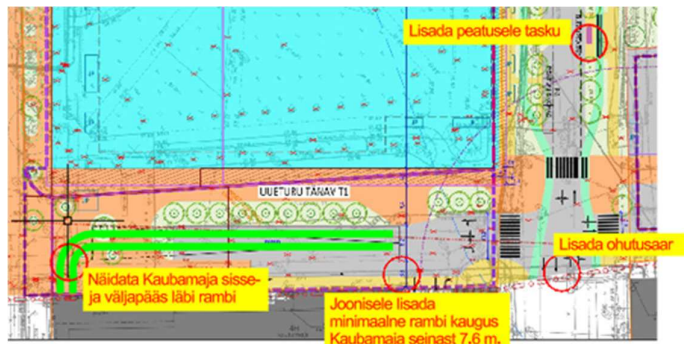
Samuti selgitame, et Tartu linna tänavad on üldjuhul avalikus kasutuses, nii ka Uueturu tänav. Uueturu tänav T1 krundi kasutamise sihtotstarbeks on määratud detailplaneeringuga tänava maa. Uueturu tänav jääb ka planeeringu kohaselt avalikku kasutusse. Rambi kasutamise tingimused jm projekteerimist, ehitust puudutavad korralduslikud küsimused on võimalik kokku leppida eraldi sõlmitavas lepingus ja need ei puuduta planeeringulahendust.

44.1. Arvestades, et kaubamaja soovib saada juurdepääsu läbi kavandatud rambi, täiendada seletuskirja järgmiselt:

Uueturu tänavale on suures osas kavandatud jalakäijate ja ratturite ala, st suurendatud on jalakäijate kasutuses olevat ruumi ja vähendatud sõidukite liikumist. Kultuurikeskuse ja Tartu Kaubamaja teenindamiseks on planeeritud sõidukitele ühine ramp. Planeeringuga on kavandatud Kaubamaja -1 korrusele sisse- ja väljapääs läbi planeeritud rambi, mille väljaehitamise tingimustes tuleb kokku leppida. Juhul kui väljaehitamise tingimustes kokkulepet ei saavutata, säilib -1 korrusele senine sisse- ja väljapääs. Tartu Kaubamaja 0-korrusel asuv kaubaveo sisse- ja väljasõit ning olemasolev 0-korruselt senine väljasõit sõidukitele säilitatakse.

projekteerida vastavalt kehtivatele nõuetele (EVS, Tee projekteerimise normid jne). Projekteerimisel tuleb arvestada vähemalt tasemega „hea“, „rahuldavat“ ja sellest madalamat taset vältida. Ristumine Vabaduse puistestega on reguleeritud valgusfooriga.

2. DP Seletuskirja leheküljel 11 asuv skeem asendada skeemiga, millelt nähtub rambi lahendus, mis tagab m.h sisse- ja väljasõidud nii Tartu Kaubamajale kui ka Siurule ning rambi ja Vabaduse puistestega ristumise põhimõtteline liiklusskeem. TKM KV ettepanekud skeemi osas seoses Tartu Kaubamajaga on järgnevad:

3. Täpsustada DP Seletuskirja punkti 2.6.1 lehekülgedel 16 ja 17 tehnoorkudega seonduvat: Planeeringuala piirkond on varustatud hoonete toimimiseks vajalike tehnoorkudega. Detailplaneeringus määratakse tehnoorkude ja -rajatiste näitlik asukoht, mida on lubatud projekteerimisel täpsustada

Kui kaubamaja saab ühenduse rambi kaudu mõlemale korrusele, siis praegustest sisse- ja väljapääsudest säilib kaubalaadimisala ja väljapääs parklast, suletakse sissepääs Uueturu tänavalt.

Rambi asukoht täpsustub projekteerimisel, seejuures tuleb arvestada tingimust, et rambi välise tarindi lähim kaugus Tartu Kaubamaja hoone Uueturu tänava poolsest välisseinast on ca 7,6 meetrit.

Rambi projekteerimisel tuleb tagada sisse- ja väljapääsude ning ristumiste ohutus. Ramp ja sellega seonduv liikluskorraldus tuleb projekteerida vastavalt kehtivatele nõuetele (EVS, Tee projekteerimise normid jne). Ristumine Vabaduse puistestega on reguleeritud valgusfooriga

44.2. Korrigeerida joonist, lisades rambi kaugus ja bussitasku.

Maa-alust projektlahendust planeeringu joonisele ei kanta. Ka Siuru osas ei kajastata planeeringus maa-alust lahendust.

Täpne liikluskorralduse lahendus selgub projekteerimise käigus, sh kaalutakse ohutussaare lisamist kaubamaja ja turuhoone vahelisel lõigul (Uueturu-Riia tn vahel). Nõustume, et liikluslahendus peab olema ohutu ja vastama kehtivatele nõuetele. Teenindustasemeid planeeringuga ei sätestata. Vastavalt Tartu linna üldplaneeringule tuleb projekteerimisel lähtuda mh linnatänavate standardist. Kõik ehitusprojektid, sh liikluslahendused peavad vastama kehtivatele õigusaktidele ja normidele.

44.3. Arvestada ning asendada seletuskirjas sõna **näitlik** sõnaga **võimalik**.

Täiendada seletuskirja järgmiselt: Tehnoorkude võivad asuda Tartu Kaubamaja ja rambi vahelisel maa-alal vaid siis, kui neid on

	<p>ja muuta koostöös puudutatud tehnovõrkude valdajate ning maaomanikega. Projekteeritavate hoonete alale jäävad olemasolevad tehnovõrgud tuleb ümber tõsta, planeeringus on esitatud näitlik ümber tõstetavate tehnovõrkude asukoht Küüni tänaval, Uueturu tänaval ja Vabaduse puiesteel, mida tuleb projektiga täpsustada. Uueturu tänaval tuleb maa-aluse hoonestuse ning juurdepääsurambi projekteerimisel tagada piki Uueturu tänavat kulgevate tehnovõrkude, sh magistraalsademeveetoru toimimine ning vajadusel ümbertõstmise kas Uueturu tänava koridoris või naabertänavatele.</p> <p>Vastavalt Planeerimisseaduse (PLS) § 126 lg 1 p-le 4 on detailplaneeringu kohustuslikuks ülesandeks detailplaneeringu kohustuslike hoonete ja rajatiste toimimiseks vajalike ehitiste, sealhulgas tehnovõrkude ja -rajatiste ning avalikule teele juurdepääsuteede võimaliku asukoha määramine. Seega ei ole korrektne väita, et detailplaneeringus määratakse tehnovõrkude ja rajatiste näitlik asukoht – määratakse võimalik asukoht.</p> <p>Täpsustada tehnovõrkude võimalikke asukohti seletuskirjas ja joonisel nii, et tehnovõrkude uued asukohad ja lahendus arvestaks sellega, et Tartu Kaubamaja, mille senise liikluskorralduse lahenduse muutmise vajadus on tingitud koostatavast detailplaneeringust, ühendatakse Siuru rambiga. Tehnovõrgud võivad asuda Tartu Kaubamaja ja rambi vahelisel maa-alal vaid siis, kui neid on võimalik sinna projekteerimismidest lähtuvalt nõuetekohaselt paigutada.</p> <p>4. DP Seletuskirja leheküljel 26 asendada järgmine tekst (punkt 2.12): Käesolev detailplaneering on pärast kehtestamist aluseks planeeringualal edaspidi teostavatele ehituslikele ja tehnilistele projektidele. Kultuurikeskuse hoone ehituse ajal peab olema tagatud Tartu Kaubamaja laadimisala toimimine ning Uueturu tänavalt parklasse sisse ja väljasõit.</p>	<p>võimalik sinna projekteerimismidest lähtuvalt nõuetekohaselt paigutada.</p> <p>Tehnovõrgud on planeeritud ja joonisel kajastatud. Tehnovõrkude toimimise ja ümbertõstmise vajadus ning võimalused on projekteerimisel tagatud ja DP seletuskirjas sätestatud: Uueturu tänaval tuleb maa-aluse hoonestuse ning juurdepääsurambi projekteerimisel tagada piki Uueturu tänavat kulgevate tehnovõrkude, sh magistraalsademeveetoru toimimine ning vajadusel ümbertõstmise kas Uueturu tänava koridoris või naabertänavatele.</p> <p>Tehnovõrkude täpne lahendus, sh ümbertõstmise vajadus selgub projekteerimisel.</p> <p>44.4. Arvestada osaliselt ja selgitame, et nii planeeringust huvitatud isik kui planeeringu korraldaja on Tartu linn. Planeeritud rambi kaudu Kaubamaja sisse- ja väljapääsu väljaehitamise tingimustes, sh rahastamises tuleb kokku leppida Kaubamaja ja Tartu linna vahel. Juhul kui väljaehitamise tingimustes kokkulepet ei saavutata, säilivad senised sisse- ja väljapääsud. Linn ei pea vajalikuks seada ehitusloa kõrvaltingimuseks ajutise liikluskorralduse projekti koostamise nõuet, kuna</p>
--	--	---

Riia tn 1 hoone ühendamine rambiga eeldab tehnovõrkude ümbertõstmist, mille osas linn ei võta endale kohustust kanda rajatise ümbertõstmise kulusid. Ümbertõstmine toimub koostöös võrguvaldajaga Riia tn 1 igakordse omaniku kulul kui ei ole linnaga kokkulepitud teisiti.

Planeeritud ehitusõiguse realiseerib ja rahastab krundi omanik ja/või valdaja. Hoone(te) projektid tuleb kooskõlastada muinsuskaitseametiga.

TKM KV sõnastuse ettepanek:

Käesolev detailplaneering on pärast kehtestamist aluseks planeeringualal ehitusprojektide koostamisele. Kultuurikeskuse hoone ehituse ajal peab olema tõrgeteta tagatud Tartu Kaubamaja laadimisala toimimine, Uueturu tänavalt Tartu Kaubamaja parklasse sisse- ja väljasõit, kaubalaadimine ning pääs hoonesse jalgsi. Ehituse ajal peab olema tagatud Riia tn 1 kinnistu omaniku eelnev teavitamine seoses liikluskorralduse muudatustega ja võimalike sulgemistega Uueturu tänaval. Ehituse ajaks tuleb koostada ajutise liikluslahenduse projekt (määrates ära seal m.h ka ajutised liikluskorralduse lahendused, sh arvestades kõiki liiklejate liike), määrates selle koostamise nõude ka ehitusloa kõrvaltingimusena. Ajutise liikluskorralduse projekt tuleb eelnevalt kooskõlastada Riia tn 1 kinnistu omanikuga. Ehituse ajal peavad toimima kõik Tartu Kaubamaja teenindavad tehnovõrgud.

Planeeringu koostamise korraldaja on kohustatud oma kulul projekteerima ja välja ehitama detailplaneeringukohased avalikuks kasutamiseks ette nähtud juurdepääsurajatised (s.h rambi), haljastuse, välisvalgustuse ning tehnorajatised, kui planeeringu koostamise korraldaja ja detailplaneeringust huvitatud isik ei ole kokku leppinud teisiti. Tehnovõrkude projekteerimine ja ehitamine peab tagama ka nõuetekohased tehnovõrkudega ühendused Tartu Kaubamajale, mille senise liikluskorralduse lahenduse muutmise vajadus on tingitud käesolevast detailplaneeringust. Mistahes

detailplaneeringu seletuskirjas selle tingimuse ette nägemine on piisav.

Seletuskirja lisada järgmine sõnastus:

Käesolev detailplaneering on pärast kehtestamist aluseks planeeringualal ehitusprojektide koostamisele. Kultuurikeskuse hoone ehituse ajal peab olema tagatud Tartu Kaubamaja laadimisala toimimine, Uueturu tänavalt Tartu Kaubamaja parklasse sisse- ja väljasõit ning pääs hoonesse jalgsi. Ehituse ajal tuleb Riia tn 1 kinnistu omanikku teavitada eelnevalt seoses liikluskorralduse muudatustega ja võimalike sulgemistega Uueturu tänaval. Ehituse ajaks tuleb koostada ajutise liikluslahenduse projekt (määrates ära seal mh ka ajutised liikluskorralduse lahendused, sh arvestades kõiki liiklejate liike). Ajutise liikluskorralduse projekti tuleb eelnevalt tutvustada Riia tn 1 kinnistu omanikule. Ehituse ajal peavad toimima kõik Tartu Kaubamaja teenindavad tehnovõrgud.

Planeeringu koostamise korraldaja on kohustatud oma kulul projekteerima ja välja ehitama detailplaneeringukohased avalikud rajatised, mis on vajalikud planeeringu elluviimiseks. Rambi kaudu Tartu Kaubamaja jaoks vajaliku sisse- ja väljapääsu ümberehitamisega seotud kulude kandmises osaleb Kaubamaja. Kokkulepe rahastamises on sõlmitud enne planeeringu kehtestamist. Juhul kui väljaehitamise tingimustes kokkulepet ei saavutata, säilivad senised sisse- ja väljapääsud.

Tehnovõrkude projekteerimine ja ehitamine peab tagama ka nõuetekohased tehnovõrkudega ühendused Tartu Kaubamajale. Tehnovõrkude projekteerimine, ühendamine ja/või ümbertõstmine toimub koostöös võrguvaldajatega ja kinnistute, kus tehnovõrgud asuvad või hakkavad asuva või mida tehnovõrgud teenindavad või hakkavad teenindama, omanikega. Hoone(te) projektid tuleb kooskõlastada muinsuskaitseametiga.

kokkulepped kolmandate isikutega, sh kaasrahastamise kokkulepped peavad olema kirjalikult sõlmitud enne detailplaneeringu kehtestamist. Tehnovõrkude projekteerimine, ühendamine ja/või ümbertõstmine toimub koostöös võrguvaldajatega ja kinnistute, kus tehnovõrgud asuvad või hakkavad asuva või mida tehnovõrgud teenindavad või hakkavad teenindama, omanikega.

Kuni ei ole kokku lepitud teisiti, viib detailplaneeringust huvitatud isik detailplaneeringu ellu ja kannab selleks vajalikud kulud. Hoone(te) projektid tuleb kooskõlastada muinsuskaitseametiga.

5. Täiendada DP Seletuskirja peatükki Liiklusprognosid ja modelleerimised planeeringu elluviimisel (lk 12-15).

Määrata ehitusprojekti koostamise eeltingimuseks täiendavate liiklusuuringute läbiviimine, mis arvestab muuhulgas järgmist:

- Liiklusuuringute tegemisel lähtutakse EVS 843 (Linnatänavad) või uuemast standardist, s.h arvestades standardis toodud, et minimaalne teenindustase peab olema vähemalt C;*
- Viia läbi täiendavad uuringud Vabaduse - Lai, Vabaduse – Uueturu ja Vabaduse – Turu - Riia ristmikel, mis lähtuvad olemasolevatest tegelikest liiklussageduste andmetest ja ristmike teenindustasemete võrdlusest tuleviku suhtes;*
- Oluline on uuringute tegemisel ka eelmainitud ristmike pöördeid, et need oleksid standardile vastavad, ohutud ja toimivad.*

44.5. Mitte arvestada

Tartu linnale jääb täiendavate uuringute tegemise vajadus arusaamatuks, kuidas Siuru lahendust puudutavad nimetatud planeeringualast kaugele jäävate ja eraldi projektidega lahendatud ristmike uuringu tulemused. Loendus on 2022. a tehtud. Modelleerimist on võimalik teha enamasti alles projekteerimise staadiumis.

- Planeeringuga on määratud liikluskorralduse põhimõtted, teenindustasemeid planeeringuga ei kehtestata.
- Detailplaneeringuga lahendatakse konkreetse alaga seonduvat, seega ei puuduta nimetatud ristmikud planeeringulahendust. Iga tänavaprojekti koostamisel järgitakse standardeid ja ohutust. Vabaduse-Lai ristmikule on projekteeritud uus lahendus (ehitusloa menetlus pooleli), Riia-Turu ristmiku lahendust veel ei ole teada ning see lahendatakse eraldi projektiga, sh on kõik vajalikud uuringud nende projektide koosseisus.
- Linna hinnangul on planeeritud lahenduse näol tegemist ohutu ja toimiva lahendusega, kuid linn töötab projekteerimisel lahendusega edasi ja sealjuure tehakse koostööd ka Kaubamajaga. Projekteerimisel lähtutakse linnatänavate standardist.

44.6. Fikseeritakse eraldi kokkuleppes enne planeeringu kehtestamist

	<p>6. Mänguväljakuga seotud sõnastus DP Seletuskirjas on TKM KV-le sobiv eeldusel, et selle osas sõlmime eraldiseisva lepingu.</p>	
<p>45. Taavi Vanaveski, 04.02.2025</p>	<p><i>Lühidalt arvamus Siurust: Nii sotsiaalse tähtsusega projekti puhul on linnaelanikke kaasamine olnud ebapiisav. Valitud on ka valed meetodid. Kaasatud on väga kitsas inimeste ring. Projekti on tutvustatud vales küljest. Arusaamatuks jääb selle laiem funktsioon ja roll Tartus tervikuna. Kuidas Siuru laiemalt seostub hobitegevuste ja liiklussõlmedega. Vabandust väljenduse eest aga maja näeb välja nagu peletis. Seega ka nimi ei peegelda projekti olemust ja väljanägemist. Sooviks vähem piinlike hooneid kesklinna. Ilmselt läheb projekt võimul olevale erakonnale maksma nende domineeriva positsiooni Tartus. Mõistlik oleks vaadata veelkord projekt üle ja teha vähemalt laiem küsitlus linnaelanike seas andes neile ka kogu kaasuv materjal ülevaatamiseks ja tagasisidestamiseks.</i></p>	<p>Mitte arvestada Kultuurikeskuse asukoht on kokku lepitud Tartu linna üldplaneeringuga, vt ka vastus 1. Kultuurikeskuse arhitektuurne lahendus on rahvusvahelise arhitektuurivõistluse tulemus, žürii protokollis on leitavad vastavad põhjendused. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on eelkõige üldplaneeringu elluviimine ja planeeringualale ruumilise terviklahenduse loomine. Uueturu tn 1 krundile on üldplaneeringuga seatud eesmärgiks kesklinna toimimist tugevalt kujundava dominandi - kultuurikeskuse ehitamine.</p> <p>Detailplaneeringu koostamisel lähtutakse planeerimisseadusest (PlanS). Kaasamine toimub vastavalt PlanS-le, mis ei näe ette rahvahääletuse korraldamist ehitusõiguse määramisel, vaid menetluskorra, mille kohaselt maa omanikul on õigus teostada oma omandiõigust ja kõikidel isikutel on võimalus avaldada sellel kohta oma arvamus.</p> <p>Tartu Linnavolikogu on valitud rahva poolt hääletustulemuste alusel. Tartu Linnavolikogu kehtestas Tartu linna üldplaneeringu 07. oktoobri 2021. a otsusega nr 373. Üldplaneering on kehtiv ja siduv õigusakt.</p> <p>Kaasamine on olnud palju ulatuslikum, kui detailplaneeringute või üldisemalt ruumimuutuste juures tavaks. Lisaks tavapärasele planeeringumenetlusele on korraldatud erinevaid temaatilisi avalikke arutelusid, infotunde ja ideekorjeid, samuti avaldatud palju ajaleheartikleid. Kultuurikeskuse kavandamine oli teemaks ka Tartus suvel toimunud arvamusefestivalil.</p>
<p>46. Tiina Georg, 04.02.2025</p>	<p><i>Kultuurikeskusele tuleb leida teine asukoht, sest Keskpark ja väärtuslik kõrghaljastus peab säilima. Väärtuslikule linna rohealale, mis säilitaks ja hoiaks ülikoollinna südames tervislikku, saastevaba ja kliimamuutusi leevendavat</i></p>	<p>Vt 1. ja 42. seisukohad</p>

	<p><i>elukeskkonda, selliseid väärtusi pakkuvasse Keskparki ei tohi planeerida ehitust, mis hävitab suure hulga terveid, täiskasvanud puid, Tartu Postimehe andmetel mitte paar puud, vaid lausa üle 90-100 puu.</i></p> <p><i>Probleem planeeringuga ei ole mitte kehv turundus, vaid probleem on suure hoone rajamine parki. Hoonele uue nime panek Siuru rühmituse järgi siin linnavalitsust ei aita ja on pigem Eesti kultuuri ja rahvast mõnitav. Umbes nagu tselluloosiarendajad oleksid tselluloositehasele nime pannud Eesti rahvuslinnu järgi.</i></p> <p><i>Tartu probleem ei ole see, et õhk on liiga vähe saastatud, rohealad on liiga palju ja linn on liiga vähe täis ehitatud. Raamatukogu saab väga hästi kolida mis tahes alale, kus ei ole juba ees roheala. Tartu Linnavalitsus võiks hoiduda kunstlikult probleemide ja vastasseisude juurde tekitamisest.</i></p> <p><i>Kui Keskpark on linnavalitsuse arvates praegu koleda väljanägemisega, võib seda teha ilusamaks ja rohelisemaks nt läbimõelduma põõsarinde või õistaimede kaudu, mitte poole pargi asemele suurehitis rajada.</i></p> <p><i>Teie mentaliteet on minevikus - umbes seal, kus ülejäänud Euroopa linnad olid 1960ndatel. Selleks võib vaadata enne-ja-nüüd pilte teistest Euroopa linnadest.</i></p> <p><i>Ülejäänud Euroopas ja maailmas luuakse seniste betoneeritud-asfalteeritud alade ja tiheda täisehituse asemele rohelist. Vaadake näiteks Zürichi uue raudteejaama planeeringut või Notre Dame'i lähiümbruse planeeringut katedraali taastamise järel.</i></p> <p><i>Keskpargi näol ei ole tegemist pealegi transpordi sõlmpunktiga, kuhu oleks tunduvalt raskem puid-põõsaid mahutada, vaid olemasoleva pargiga.</i></p>	
<p>46. Tartu linnavalitsus</p>	<p>Planeeringus on kavandatud krundi kasutamise otstarbed järgmiselt:</p> <p>1. Uueturu tn 1 krundi kasutamise sihtotstarve on planeeringus 50% Kultuuriasutuse maa, millest kuni 15% kaubandus-, toitlustus- ja teenindusasutuste maa; 50% haljasala maa.</p>	<p>Täiendada seletuskirja ja joonist:</p> <p>1. Uueturu tn 1 krundi osas määrata 50% ühiskondliku ehitise maa, so kultuuriasutuse, büroo- ja administratiivhoone maa, meelelahutushoone maa; Sealhulgas kuni 15% ärimaa, s-o</p>

	<p>2. Vabaduse pst 1a krundi kasutamise sihtotstarve on tänava maa, linnaväljaku maa, parkimisehitise maa. Vabaduse pst 1a krundile on planeeringuga senisel parklaalal antud täiendav võimalus erinevate hooajaliste välitegevuste kavandamiseks, sh välimüügikioskite- ja lettide paigaldamiseks.</p> <p>Kasutada Uueturu tn 1 kasutamise otstarvete loetelu koondnimetusena vastavalt õigusaktidele ühiskondliku ehitise maa otstarvet ja lisada meelelahutuse hoone otstarve.</p> <p>Eemaldada Vabaduse pst 1a krundi otstarvetest linnaväljaku maa ning lisada kaubandus-, toitlustus- ja teenindushoone, et ühtlustada joonise ja seletuskirja teksti ning tagada selgus, mis otstarbega hooned on lubatud.</p>	<p>kaubandus-, teenindus- ja toitlustushoone maa; 50% haljasala maa.</p> <p>2. Vabaduse pst 1a krundi osas eemaldada linnaväljaku maa otstarve. Lubatud krundi kasutamise sihtotstarbed on tänava maa, parkimisehitise maa, kaubandus-, teenindus- ja toitlustushoone maa.</p>
--	---	--